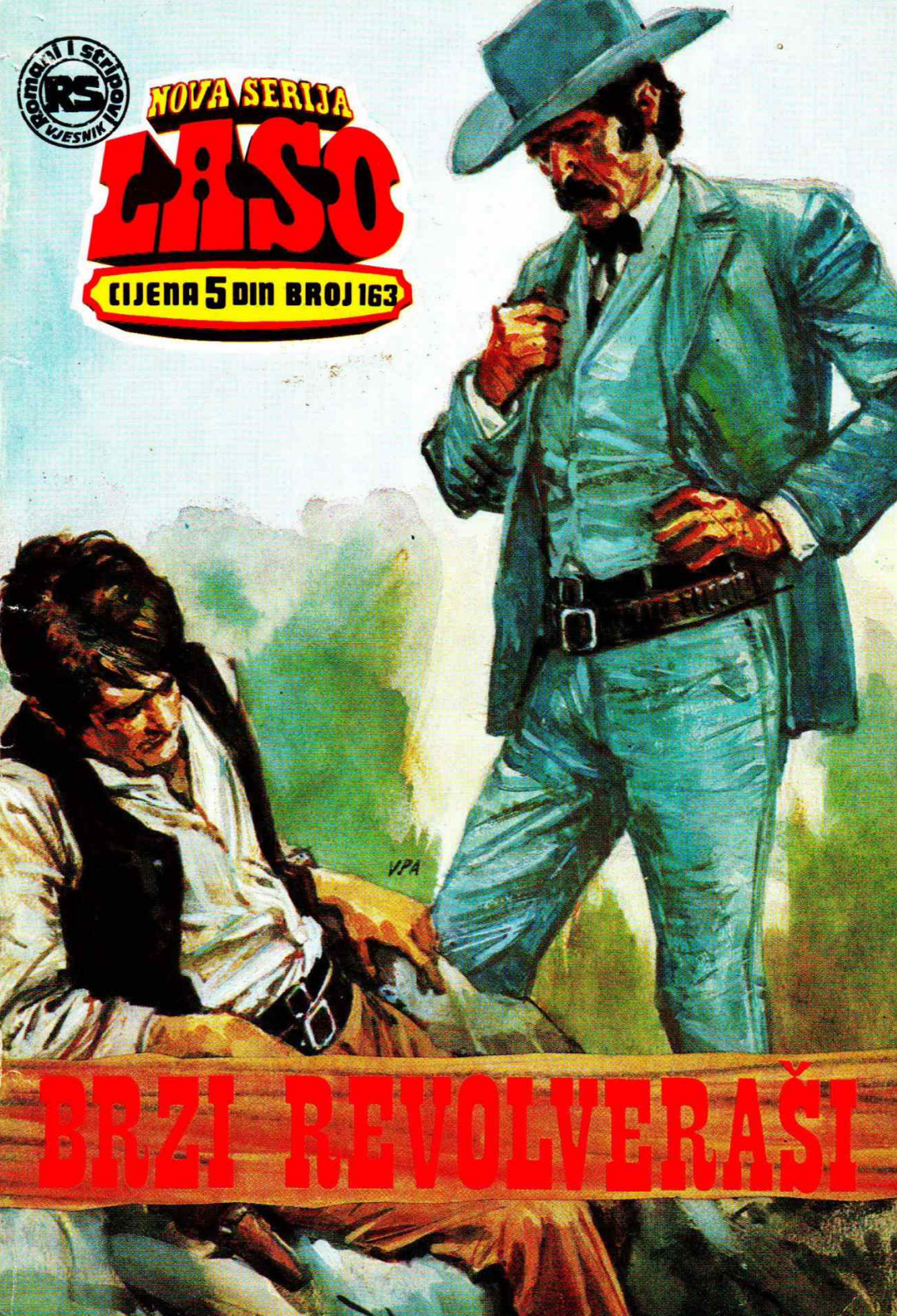




NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 5 DIN BROJ 163



BRZI REVOLVERAŠI

G. F. UNGER

BRZI REVOLVERAŠI



»Laso« Nova serija 1976.

G. F. Unger: BRZI REVOLVERASI

Naslov originala: BEREIT ZUM STERBEN

(Copyright: Bastei — Verlag, Gustav H. Lübbe, Bergisch Gladbach)

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Prijevod: Dubravka Balestrin



»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja
NISP »Vjesnik« Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Glavni
i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR
TMG »Vjesnik« Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Zagreb
1976.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA Zagreb

Cijene za inozemstvo: DM 1,80; ASCH 10; SFRS 1,60; Hfl 1,30

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRM broj 2938/1 — 1973 od 28. XI 1973.

I

U stadu goveda, sakupljenom oko malog sjenovitog jezera, nalazile su se i dvije stare životinje sa žigom Spanish Bit.

Bal Shamokin zaustavi svog konja i položi ruke na rub sedla. Lagan je uzdahnuo, a pri tom je izgledao poput čovjeka koji je nakon dugog i napornog puta konačno stigao na cilj.

U jednom trenu obamrlo mu je cijelo tijelo, pa je ostavljao dojam iscrpljenog Indijanca nakon zamornog lova.

No, već slijedećeg dana moglo se jasno vidjeti kako nova snaga i odvažnost, poput nekog čudesnog napitka, struje njegovim tijelom.

Ponovo se uspravio i oštrim okom stao motriti oko sebe, kao da se bojao da bi taj časak njegove odsutnosti mogao biti koban.

Shamokin je bio visok čovjek tamne kose i sivih očiju. Moglo mu je biti između trideset i trideset i pet godina. Jahaio je na ždripecu punom ožiljaka u prašnjavoj dlaci.

I čovjek i konj djelovali su tako kao da su dovoljni sami sebi, kao da im nitko drugi nije potreban.

Shamokin je polagano jahaio oko vode i pri tom opazio da osim dva stara grla sa žigom SB ni jedno drugo grlo nije žigosano.

Zadovoljno je kimnuo glavom.

Konačno je ušao u vodu da napoji konja. Ostao je pri tom u sedlu, pa je nagnuvši se, i za sebe zagrabio rukom nekoliko gutljaja vode. Zatim je skinuo šešir s glave, zagrabio njime vodu i polio se po glavi.

U ovo je godišnje doba vrućina na području Arizone obično neizdrživa.

Stavivši šešir na glavu, ogleda se i opazi da više nije sam.

Tiho i polagano približavala su se tri jahača. Drveće i grmlje oko jezera dobro su ih sakrivali.

Lica dvojice svjedočila su o njihovom meksičkom porijeklu, dok je treći bio svijetle kose i grubog trokuta-stog lica, čovjek s dva revolvera oko bokova i zlatnom vrpcom na šeširu.

— Si, voda prija nakon dugog i napornog puta — reče jedan od dvojice tamnoputih jahača; imao je punu bradu iz koje su blještali zubi.

Shamokin je samo kimnuo. U međuvremenu je tako okrenuo konna da je mogao istovremeno promatrati svu trojicu.

Nije vjerovao da je riječ o razbojnicima, iako se na ovom području moglo očekivati svašta.

Istovremeno je mogao razaznati i žigove na životinjama. Sva trojica jahali su konje s istim znakom. Vjerojatno nisu jahali vlastite konje, već konje nekog rančera ili haciendosa.

Žig je izgledao kao kruna.

Sjetio se da je već čuo o žigu Spanish Corone i da je taj oduvijek pripadao moćnoj porodici Mendoza, dok su o Don Hurtadu de Mendози kružile bezbrojne priče.

Tri su jahača bila, dakle, Mendozini čuvari granica, zaključio je Shamokin.

Tamno i mršavo Shamokinovo lice postalo je bezizražajno. Čak su mu i oči djelovale prazno.

Čovjek s dva revolvera oko bokova pomaknuo se nemirno u sedlu, kao da je nešto osjetio. Jedan vuk odmah osjeti drugoga vuka, makar pripadali dvjema različitim vrstama, a s revolverašima je ista stvar. Odmah osjete da su istog kova.

Shamokin je još šutio, iako se čekalo samo na to da on nešto kaže. Ali on je i dalje šutke sjedio na konju.

— Dolazite li izdaleka? — upita ga Meksikanac koji je vodio glavnu riječ.

Shamokin opet samo šutke kimne.

— Želite li dalje za Santa Barbaru, senor?

Glas onoga koji je ispitivao djelovao je vrlo uljudno.

— Možda kasnije — reče Shamokin. — Najprije ću razgledati okolišu.

— Namjeravate li se dulje zadržati na ovom području? Možda biste željeli loviti divlje konje? Ili ste u potrazi za zlatom? U tom slučaju morate tražiti dozvolu od Don Hurtada de Mendoze.

— A gdje ga mogu naći? Možda u Santa Barbari? — reče Shamokin glasom u kojem se osjetila lagana poruga, a to nije ostalo nezapaženo trojici jahača.

Revolveraš svijetle kose maknuo je konja malo u stranu i napeto slušao dok je Meksikanac govorio:

— Do Dona ćete stići ako dva dana jašete na dobrom konju prema jugu. On će vas primiti. Kod njega se uvijek nalazi nekoliko gostiju. Možda će vam dati dozvolu...

Zastane ne dovršivši misao, jer je opazio Shamokinovu kretnju i izraz njegova lica. Osjetio je da na ovog stranca ne može učiniti nikakav dojam. Zašutio je i čekao.

No, nisu dugo morali čekati.

Shamokin je desnom rukom pokazao prema govedima:

— Vidite li ona dva stara grla sa žigom SB? To je moj žig. Goveda se nalaze već dugo ovdje. I ovaj pašnjak je moj. Vratite se svom Donu i kažite mu da ne može više polagati pravo na ovu zemlju. Zemaljska je granica istovremeno i međa između naših pašnjaka. Imate li još nekih pitanja?

Glas mu je zvučao hladno i tvrdo.

No, oni više nisu imali nikakvih pitanja.

Revolveraš svijetle kose i trokutašta lica podigne se sasvim malo u

sedlu kako bi što brže mogao potegnuti revolvere.

Sam sebe smatrao je nevjerojatno brzim revolverašem. Ali istog trena kada je izvukao revolver, jedna snažna sila zbaci ga sa sedla. Pao je na zemlju i ostao tamo ležati bez svijesti. Više se nije mogao boriti. Nije bio dovoljno brz.

I ostala dvojica mašili su se za revolvere. Vjerojatno su biliiskusni momci, dovoljno vješti u rukovanju koltom da bi mogli biti čuvari granice moćnog hidalga.

Ali i oni su zastali zapanjeni. Nisu ni pokušavali izvaditi do kraja već napola izvučeno oružje. Odmaknuli su ruke s drški revolvera kao da su ove od usijanog željeza.

Shvatili su da su se namjerili na velikog revolveraša, jednoga od možda pola tuceta najboljih između Mississippija i Missourija na zapadu i sjeverne i južne granice.

Njegovo ime nije im bilo poznato.

Jedan je tren vladala tišina.

Iz Shamokinovog revolvera još se vijao dim.

— Ponesite ga sa sobom u Santa Barbaru — reče zapanjenim Meksikancima. — Ukoliko tamo pronađete liječnika, vjerojatno neće umrijeti. Osim, toga, prenesite Don Hurtadu de Mendози sve ono što sam vam rekao. Kažite mu da će ubuduće zemaljska granica biti istovremeno i granica između naših pašnjaka i još mu recite da moja goveda pasu ovdje već dugi niz godina. Ako želi imati mir, tada mora on poštivati mene, kao što ću i ja poštivati njega.

Oni ga pogledaše i kimnuše.

Meksikanac, koji ga je u ime svih oslovljavao, obliže suhe usne i konačno ga upita:

— A što da kažemo našem Donu, tko mu to poručuje?

— Shamokin, Bal Shamokin.

Zurili su u njega bez riječi. Da, oni su već čuli za njegovo ime i na jednom postadoše svjesni užasne činjenice da ih je svu trojicu mogao ubiti. Da, on bi to u svakom slučaju učinio. Više nisu imali nikakvih pitanja.

Sjahali su i podigli onesvištenog revolveraša, na konja. Samo na tren razmišljali su o tome kako da ga pričvrste. Odlučili su da jedan uzjaše na konja iza revolveraša. Učinivši tako, šutke su odjahali.

Shamokin je gledao za njima. Već mu je prije bilo jasno da neće bez muke moći staviti pod svoju vlast veliki komad zemlje s oko pedeset tisuća komada goveda. Ali, što mu je u životu i pošlo za rukom bez svađe i borbe? Vrlo malo. Tako je i postao Shamokin.

Konačno je izašao iz jezera, pogledao još jednom oko sebe, baci pogled na goveda i odjahao do slijedećeg brežuljka.

U daljini je spazio kako se približavaju njegova kola. Mahnuo je šeširom, nakon čega su konji ubrzali kas tjerani dvojicom mješanaca. Jahači su se odvojili od kola i izravno mu prišli. Shamokin se pitao hoće li ti plaćenici i tada biti uz njega kad se pojavi Hurtado de Mendoza u pratnji stotinjak ljudi s namjerom da ga odavde protjera.

Bal Shamokin je napustio logor već slijedećeg dana, ali je prije toga dao svom zamjeniku točne upute. Iako se još nije moglo reći da ga dobro pozna, Shamokin je osjećao

da se u Ben Sheybogana može pouzdati i da je dobar kao predradnik i njegov zamjenik. Sve ostalo pokazat će budućnost.

Kada je odjahao, njegovi su ljudi gledali za njim. Šutjeli su, a na licima im se vidjelo da su u mislima s tim osamljenim čovjekom koji je upravo odjahao i koji je bio njihov gazda. Znali su da je grub, znali su mu ime, čuli su o njegovim borbama. Jedino što ih je čudilo bila je njegova odluka da postane rančermom. U to naprosto nisu mogli vjerovati.

Ben Sheybogan je bio čovjek srednje visine i skladno građena tijela. Djelovao je mirno i sabrano. No, lice mu je bilo oštro, a u dubini njegovih očiju sjevnuo bi ponekad neki sjaj koji je naprosto prisiljavao ljude da slijede njegove zapovijedi.

— Hej, Bene, što misliš o cijeloj toj stvari? — upita ga jedan od prisutnih.

— Treba pričekati, Kincaid! Dosad je to ovdje bio posao kao svaki drugi. Ovdje ćemo urediti logor koji će izrasti u ranč. Dužnost nas kauboja bit će svakodnevni lov na goveda. Ovdje ćemo to započeti. Ako svakog dana udarimo žig Spanish Bit na pedeset komada goveda, tada ima ovdje posla za tisuću dana, ne računajući ona grla koja će se u međuvremenu ovdje izleći. Kako vam se to sviđa?

Zapenjeno su ga promatrali i još jednom se čudili njegovu ponešto neobičnom humoru.

Tada su počeli računati.

— Hm, u tom slučaju imali bismo posla više od tri godine — reče jedan od njih ozarena lica. — Ali da

li ovdje uopće postoji toliko goveda? Zar nam nitko neće pokušavati osporiti pravo na njih?

Svi su počeli o tome razmišljati.

Nasmještenog lica, Ben im je odgovorio:

— I još kako će nam osporavati pravo na to silno blago! U to možete biti sigurni. Ali, usprkos svemu to je dobar posao za svakoga od vas. Ili? Volio bih znati koliko iznosi raspisana nagrada za svakoga od vas, sakupljenih na ovome mjestu?

Posljednje riječi izgovorio je s porugom, ali bijahu izrečene takvim tonom da mu nitko od prisutnih nije mogao zamjeriti.

Najednom su se svi počeli smješkati. Udarali su se međusobno po leđima kao da su čuli neku dobru šalu.

Kada su zašutjeli, stali su promatrati jedan drugoga, oprezno ispitujući. Jer, svaki je od njih bježao pred zakonom, ali se svaki pitao je li siguran u ovoj družini, da li bi ostali bili uz njega kada bi se našao u nevolji.

Zaputiše se na posao. Na neki su način shvatili da će pod vodstvom ovog gazde možda postati jedna velika i moćna družina — sila na prostranom dijelu zemlje na kojoj pase pedeset tisuća goveda. Tada će svaki od njih biti zaštićen.

Bal Shamokin je dobro odabrao svoje ljude. Kao družina oni će međusobno čvrsto biti povezani, jer je svakome od njih bila potrebna zaštita i sigurnost. Pitanje je bilo samo: da li će se htjeti boriti i za njega, Bala Shamokina?

II

U međuvremenu je Bal Shamokin jahao zemljom koju je zaposjeo, ali koju još nije poznao.

Neprestano je zastajkivao, ogledavao se na sve strane i pri tom se služio kartom u koju su bile unesene sve oznake u krugu od pedeset milja. Naznačena je bila i meksička granica, mali gradić Santa Barbara, te s druge strane, u Meksiku, nekoliko sela i velika hacijenda obitelji Mendoza.

Shamokin je jahao cijeli dan. Noć je proveo u jednom napuštenom logoru. U osvit zore sjedio je već u sedlu i čim je sunce zasjalo, opazio je u obližnjoj dolini logor. Logor se nalazio na vrlo povoljnom mjestu, a sastojao se od drvene kolibe, korala za konje, a na prilazima u dolinu s obje strane, bila je oграда koja je istovremeno služila i kao prirodni koral. Neko vrijeme goveda bi imala ovdje dobru ispašu, a i vode je bilo dovoljno.

Bio je to logor sličan onome koji su zaposjeli Shamokinovi momci.

Ljudi u logoru, koji je Shamokin promatrao, bili su zaposleni žigosanjem stoke. Bilo ih je četvero.

Shamokin se počeo lagano spuštati prema logoru. Uskoro su ga zamijetili, ali nisu prekidali posao, već su najprije završili sa žigosanjem životinje koju su držali u rukama.

Kada su završili, digoše pogled prema Shamokinu. Bili su visoki snažni i žilavi, pravi lovci na nežigosanu stoku.

Bili su to ljudi koji laso bacaju odmah iz ruke bez prethodnog vitla-

nja. A takvi su brzi i na revolveru. To spada k tome.

Shamokin je budnim okom pazio na njih, te im nijemo dao na znanje da njegovu posjetu mogu smatrati prije svim drugim negoli izrazom prijateljstva.

— Imate lijep žig. To je strijela, zar ne? — reče Shamokin.

Zurili su u njega. Jedan lagano kimne.

— Jeste li vidjeli ovdje i starih grla sa žigom SB? — upita ih Shamokin nakon kratke stanke.

— Čovječe — reče mu jedan — što se nas tiču stara goveda s nekim stranim znakom?

— Riječ je o mojoj stoci — reče Shamokin. — Stigla je na ovu zemlju prije rata. Bilo je to stado od tri tisuće komada. U međuvremenu se stado razmnožilo. Imate li još pitanja?

Nisu se željeli prenagлити, pa su pogledom kružili oko krajeva doline ne bi li slučajno vidjeli skrivenu oružanu pratnju. Teško je bilo vjerovati da je ovaj čovjek došao sam i da se usuđuje pri tom izgovarati ove riječi.

Jedan je promimljao:

— Ako smo vas dobro razumjeli, vi polazete pravo na svu stoku na ovom području i pri tom tvrdite da ona potječe od starog stada sa žigom Spanish Bit?

Shamokin potvrdno kimne.

Cerili su mu se u lice i odmahnu li rukom, čime su željeli izraziti omalovažavanje. Jedan od njih pozove ostale da nastave posao i krene. Time je htio zavarati Shamokina, jer je s nevidljive strane potegao kolt, ali kada ga je brзом kretanjem htio uperiti u Shamokina, ovaj je njegov trik već bio prozreo.

Shamokin ga obori s nogu.

Nakon toga je i ostaloj družini bilo jasno tko im je došao u posjetu. Zastali su kao ukopani. Čak je i čovjek, koji je pao na zemlju i morao ispustiti revolver bio zapanjen. Stenjao je od boli, no nije pao u nesvijest. Rukom je stiskao ranjeno mjesto.

Na što ovi čekaju?

Shamokin je promatrao najstarijega koji se nalazio u blizini kola. Tada je najednom opazio da na kraju kola stoji još netko. A taj netko uperio je u njega pušku. Bila je to puška marke Spencer i pucala je sigurno čak iz ruke žene. Bilo je to lagano oružje.

A onaj tko je nišanio bila je uistinu žena.

Vjerojatno je dugo spavala, pa je Shamokin nije vidio dok je promatrao logor.

Sada je bio u škripću.

Došao je ovamo da bi otjerao nekoliko lovaca na stoku. Pri tom je morao pucati u jednog čovjeka, a sada ga metak iz puške, koja je u rukama žene, može oboriti sa sedla.

Kad su vidjeli da je svjestan svoje situacije, počeli su se cerekati.

Ranjenik je stenjući govorio:

— Udesi ga, Katy! Neka i on ispusti kolt. Naprijed, revolverašu, baci ga!

Glas ranjenika pištao je od boli i srdžbe. Ali na kraju se slomio i njegovu se tijelo ispruži na zemlji. Ostali su čekali.

Shamokin ih je i dalje držao na oku, dok na ženu uopće nije obraćao pažnju, iako je njena puška i dalje bila uperena u njega. Tada reče:

— Ženo, od toga neće biti ništa! Nemojte ni pokušati, jer mi nije ni na kraj pameti da popustim. Ako budete pucali odvest ću sve ljude sa sobom. Time što biste pucali ne biste nikome pomogli, niti koga spasili. Jer, ja ne popuštam! Ne mogu dopustiti sebi da popustim makar za jedan milimetar. Ono što sam u toj zemlji započeo, moram i dovršiti. Jesam li bio dovoljno jasan?

Glas mu je postao sve odrješitiji.

Nije ju mogao dobro vidjeti, jer je polovicom tijela bila sakrivena iza kola, a lice su joj sakrivala ruke kojima je držala pušku. Jedino što je mogao vidjeti bila je njena kosa, žuta poput klasja žita. Pretpostavljao je da je još mlada. U svakom slučaju, mlađa od njega.

Odjednom joj začu glas:

— Ne možeš me preplašiti, revolverašu! Ako odmah ne baciš oružje, pucat ću. Ja te upozoravam. Brojim do tri. Dakle! Jedan, dva, tri!

No, kolt nije pao na zemlju.

— Pucaj, Katy! To ti je dužnost. — zaurao je jedan od prisutnih.

Tada je puška opalila.

Ali, ili nije bila sigurna ili ga nije htjela ubiti, već samo raniti. Metak ga je pogodio u bedro desne noge. Isprva nije osjetio bol, već je vratolomnom brzinom potegnuo revolver i stao pucati u dvojicu lovaca koji su se mašili za oružjem, dok se treći, najstariji, vjerojatno kuhar, sakrio u kola. Nastala je borba u kojoj Shamokin nije smio popustiti, jer se on borio za svoja goveda, a takve kao što su ovi lovci na goveda on ne smije trpjeti na svome pašnjaku.

Kada se, obračunavši s lovcima, okrenuo prema Katy, iz kolta koji se nalazio u njegovoj desnici još se

dimilo. Nadao se da će tom kretanjem izbjeći slijedeći metak. No, Katy je, čini se, imala poteškoća oko punjenja puške. Shamokin uperi u nju kolt.

— Ovim ću ti izbiti pušku iz ruke — reče joj oštro. — Dosta je sada, ti prokleta luđakinjo!

Najstariji među ljudima na koje je naišao, a za kojega je smatrao da je kuhar, izašao je iz kola i stao ispred žene. Puška koju je donio iz kola ležala je pred njim na zemlji. Stajao je raširenih ruku. Preko ramena se obrati ženi:

— Prestani, Katy! Izgubili smo. Ovaj neće ni nas poštediti. Prestani!

Žena je bijesno vrisnula i bacila oružje na zemlju, te tako razoružana stupila naprijed.

— Prokleti ubojico! Misliš li da si neki moćnik koji ima pravo prisvojiti veći dio našeg svijeta, kao i svu stoku bez žiga? Misliš li da imaš pravo prolijevati krv i ubijati? Tko si ti? Kako se zoveš, ubojico?

Oko njegovih usana pojavi se oštra crta. Noga ga je počela boljeti. Tek je sada shvatio da mu je metak ostao u tijelu. Bol i srdžba učinili su da je bio ogorčeniji i tvrdi nego što bi to inače bio.

— Ime mi je Shamokin. Ovu sam zemlju zaposjeo s potpunim pravom. Stara goveda sa žigom SB, od kojih potječu i ova mlada grla, pripadaju meni. Posjedujem i potvrdu o žigu. Otjerat ću svakog kradljivca do vruga! Jesi li me razumjela, luđa ženo? Borbu nisam započeo ja!

Tada se obrati kuharu:

— Odvedite ove ljude u Santa Barbaru. Tamo ćete možda naći nekog liječnika.

Prije nego što je odjahao, obrati se još jednom ženi:

— A tko si ti? Ti, koja s ovim razbojnicima loviš nežigosanu stoku? Kako se zoveš?

Zurila je u njega i on je mogao vidjeti da su joj oči smeđe, dok joj je lice, pocrvenjelo od sunca, postalo purpurno.

— Ime mi je Katy Brown. I još ćeš me se sjetiti, Shamokine. Za tvoje sam ime već čula, revolveraški ubojico! Tko ga ne zna! Ali ovo ga puta upustio si se u borbu s jednom ženom, a ja se ne dam kao ovi ovdje — reče s puno prezira.

Moglo joj je biti oko dvadeset pet godina. Ostavljala je dojam da je upoznala život s njegovih loših i dobrih strana. U jednom trenu djelovala je opet hladno i sabrano. Možda joj životni put nije bio samo pustolovan, već i grub. On je bio uvjeren u to. Otkrio je u njoj mnogo ženstvenosti. Bila je to prava, više nego lijepa žena. Zanimalo ga je što je tražila kod ovih ljudi? Možda joj je jedan od prisutnih muž? Ili su joj to braća?

— U nozi mi je tvoj metak. Dat ću ga izvaditi i objesiti na lanac za sat. Zašto nisi bolje nišaniła? — pitao je a lice mu se grčilo od boli.

— Zato što nisam ubojica! — podrugljivo mu je odgovorila.

Još jednom je bacio pogled na trojicu ljudi koji su ležali na tlu. Morao je to učiniti jer su bili dovoljno neoprezni da se bore protiv nje. No sva trojica bila su pri svijesti.

— Zašto nam odmah nisi rekao tko si, Shamokine? — upita ga jedan.

No, on se nije obazirao na to pitanje.

— Ako vas još jednom uhvatim u krađi goveda na mom pašnjaku tada nećete proći samo tako — reče im, podbođe konja i krene.

I dok su ostali stenjali i psovali, jedan reče:

— Uхватili smo tigra za rep! Uvjeran sam da je to zaista Shamokin. Taj nas je mogao i ubiti, samo da je htio. Zašto to nije i učinio? Možda više ne može ubijati? Zanima me kako je došao u posjed potvrde o žigu Spanish Bit? Kažem vam da on nikada neće postati rančer. I on je, kao i mi, lovac na nežigosanu stoku. Katy, dođi i pomoz nam. Zaista bi nam trebao neki liječnik iz Santa Barbare. Tamo postoji jedan koji je...

Najednom mu se lice iskrivi od bola i zašuti. Očito je spadao u one koji, da bi svladali bol, mnogo govore.

Katy donese torbu punu donjeg rublja koje vješt看 rukama iskida u zavoje. Lice joj je još odavalo ljutnju. Mislila je na Shamokina kojega je mogla ubiti prvim metkom. No, nije bila u stanju to učiniti, već je za metu odabrala njegovo bedro. Bilo joj je jasno da mu to nije mnogo značilo. Bio je mnogo jači nego što je mislila.

— On je Indijanac — reče glasno. — A i ime mu je neobično. Shamokin?!

U tom se času vratio kuhar noseći s obližnjeg potoka dvije kante pune vode i pridruži se Katy, pomazući joj u previjanju ranjenika, davajući joj pri tome savjete poput čovjeka koji se dobro razumije u taj posao.

...

Shamokinu nije bilo prvi put da s metkom u tijelu traži liječnika. Noga ga je sve više boljela. Imao je osjećaj da mu sve više otiče, pa je olabavio povez kojim je podvezao ranu. Rana mu je opet krvarila, a Santa Barbara bila je udaljena dvadeset milja. Sjetio se kako su mu jednom prilikom Apaši strijelom proboli nogu i kako je sa strijelom u nozi jahao punih pedeset milja, sve dok nije naišao na čovjeka koji mu je izvadio strijelu iz noge.

Bilo je već podne kad je stigao do malog mjesta na samoj granici.

Zaustavio se ispred saluna. U sjeni su naokolo sjedili ljudi. Konji su bili privezani za pojilo i glave su im bile u sjeni. Čim se zaustavio, ljudi su zamijetili da je ranjen. Promatrali su ga sa sve većom znatiželjom.

Ne silazeći s konja, upita ih:

— Gdje mogu naći liječnika?

Nitko se nije ni pomaknuo. Imao je dojam da mu nitko ne želi dati bilo kakav odgovor. Tada se oglasi jedan:

— Naći ćete ga tamo preko. To je inače briačnica, gdje vam ponekad mogu odrezati i kosu i obrijati vas.

Shamokin je već htio okrenuti konja i zaputiti se onamo kad začu iza sebe pijani glas:

— Govori li se ovdje o meni? Tko govori o dobrom Docu?

Shamokin se opet zaustavi i pogleda u čovjeka koji je sjedio među ostalim muškarcima, nogu podignutih na još jednoj stolici. Lice mu je bilo pokriveno startm novinama.

— Doc, trebam vašu pomoć — reče mu Shamokin mirno.

— Poslije, prijatelju, poslije. Napio sam se kako bih mogao u miru

odspavati koji sat. Dakle, prijatelju, dođi poslije.

Glas čovjeka djelovao je pijano i tromo, ali ipak određeno. Očito je bilo da je taj čovjek, ako ne uvijek, a ono vrlo često pijan.

Shamokin je uzdahnuo, i to više iz razočaranja nego od boli. Pokušao je još jednom:

— Metak mi je u nozi! Doc, pomozite mi!

— Poslije, prijatelju — promrmlja čovjek koji je ovdje vršio dužnost liječnika.

Slijedećeg se trenu, osim njegova hrkanja, nije moglo čuti ništa drugo.

Shamokin ponovo gorko uzdahnu. Spoznao je da se u ovoj zemlji sve mora postići na mukotrpan način, čak i pomoć pijanog liječnika. Pitanje je bilo samo je li taj čovjek zaista liječnik, jer se ovdje na Zapadu svaki naziva liječnikom, ako zna pružiti pomoć kod poroda, prijeloma kosti ili izvaditi metak.

Od prisutnih se nitko i ne pomaknu. Shamokin shvati njihovo ponašanje kao izraz posvemašnjeg omalovažavanja. Ali i on je omalovažavao njih. Kamo bi god stigao, svagdje je nailazio na isto. A ovo ovdje nije bilo ništa drugačije. Svaki takav postupak udaljavao ga je sve više od ljudi, a rezultat svega toga bio je taj da je postao nalik na nekog osamljenog vuka.

Shamokin je lagano sišao s konja, pazeći pri tom da se što manje oslanja o ranjenu nogu, popeo se na verandu gdje je hrkao pijani Doc, te mu prišao. Njegovo tamno i oštro lice postade još tamnije i zatvorenije. Oko usta usjeklo mu se nekoliko malih bora. Iz očiju mu je sijevalo, ali iako je bol postajala

svakim časom sve neizdržljivijom, ni jednom nije zastenjao.

Približivši se pijanom Docu, zgrabio ga je za odjeću i jednim jedinim trzajem dignuo u zrak. Zatim ga je spustio na zemlju i tako dugo pridržavao dok nije ustanovio da ovaj stoji na vlastitim nogama. Tada ga je gurnuo prema stepenicama. Pijani se Doc spotakao i u posljednji se tren uhvatio za ogradu verande, jer bi inače pao u prašinu.

— Napad! Napad! Pomozite mi, momci! Pomoć! — uzviknu pijanim glasom.

Htjede se vratiti ali mu se Shamokin ispriječi na putu, gurne ga prema pojilu i zagnjuri mu glavu u vodu. Konji su se u prvi tren uznemirili, no onda su stali mirno promatrati što se to događa.

S verande se začu jedan pretjerao miran glas:

— Ej, stranče, ostavi našeg dobrog Doca na miru. Inače...

— Zaveži! — odgovori mu Shamokin preko ramena glasom punim ljutnje i zatomljenog bijesa, a nakon kraće stanke nastavi:

— Ako namjeravaš još i oružje potegnuti, budalo, tada će Doc biti potrebniji tebi nego meni. Bit će ti drago ako mi pođe za rukom da ga barem malo otrijeznim.

Čovjek na verandi bio je još mlad, ali je isto tako bio i samouvjeren i ponosan. Spadao je u one koji se ne mogu obuzdati. Ako je već započeo, tada mora i završiti. Jer, što bi ostali mislili o njemu? Tada ga možda ne bi više zvali Divlji Bil nego Bil Kukavica. I divlji mladić potegnu.

Shamokina su opet prisilili da puca. Je li i ovoga puta zato što je

Shamokin? Je li to zbog toga što jedan čovjek s metkom u nozi nastoji otrijezniti pijanog liječnika kako bi ovaj bio u stanju pružiti mu pomoć. Je li on baš uvijek mora predstavljati izazov za druge ljude?

Shamokin je pogodio mladića u rame i to ga je čak na neki način ispunilo zadovoljstvom. Ponovila se priča kao i s ljudima Hurtada de Mendoze i lovcima na goveda.

I ovdje u Santa Barbari postali su svjesni toga tko se pojavio u njihovoj zemlji. Bilo im je jasno da ovaj stranac ne može biti nitko drugi do jedan od kojih pola tuceta velikih, štaviše, najvećih revolveraša. Spoznavši to, nisu se više čudili njegovoj snazi i izdržljivosti koje su mu dopuštale da trči u bori se s metkom u nozi.

Shamokin je promatrao Divljeg Bila koji je u borbi s njim htio pokazati snagu.

I Divlji je Bil čvrst i snažan. Ispustio je kolt tek nakon što ga je Shamokin pogodio u ruku. Jednog trenu se činilo da se želi prignuti kako bi podigao kolt sa zemlje.

— Vidiš li momče, sada je liječnik i tebi potreban. Dođi sa mnom! — reče mu Shamokin suhim glasom.

Na brzinu je bacio pogled na ljude na verandi i zaključio da ne pripadaju nikakvoj družini. Bile su to uglavnom skitnice koje se okupljaju oko saluna, kao što se divljač okuplja oko vode.

Doc je u međuvremenu došao k sebi. Pljuvajući, bijesno je psovao.

— Dakle, kreni! — reče mu Shamokin. — U stanju sam učiniti još mnogo više kako bih se oslobodio metka koji mi je u nozi. Još mnogo više! Upamti to!

Doc je zurio u njega i činilo se kao da ga je odjednom uhvatio užasan strah. Njišući se na nesigurnim nogama, zaputio se prema svom dućanu.

Ljudi na verandi ispred saluna bez riječi su gledali za njima.

Konačno se jedan oglasi:

— Mislim da ga znam. Čak sam uvjeren da to nije nitko drugi nego Shamokin. Razumijete li? Bal Shamokin. Što li on ovdje radi? Sjećate li se da su došli ljudi Don Hurtada de Mendoze kako bi ovdje pružili pomoć jednom svom čovjeku? Preispavali su jednu noć u hotelu i drugog se dana odvezli dalje. Je li Shamokin u svadi s moćnim Don Hurtadom? Hej, što se to događa u našoj zemlji?

Nitko mu nije odgovorio, ali su svi bili zabrinuti.

III

Kada je Doc s njime završio, obrisao je svoje morskom psu slično lice i rekao:

— Ne znam, da li ću to ikada moći zaboraviti. No, ne može uvijek završiti dobro ako me bacate u vodu kako bih došao k sebi. Što biste učinili da su vas morali donijeti k meni? Mora vam biti jasno da ja nisam nikakav pravi liječnik. Nisam položio zakletvu. Tamo gdje ima zakona optužili bi me kao šarlatana. Zaista mi nije jasno jesam li vam prijatelj ili neprijatelj.

— Zašto prijatelj? — upita ga Shamokin.

— Zato što ste očito protiv Mendoze — odgovori mu Doc. — Mnogo

ih je. Ja sam Alex Henderson i prije deset godina gotovo sam se oženio jednom Mendozom. Ali Hurtado je kriv što iz toga nije bilo ništa. Ja...

Zanimjemio je, okrenuo se i pogledao prema drugom ranjeniku, koji se, da ne bi urlao od boli, tješio konjakom.

Doc mu uzme iz obamrle ruke polupraznu bocu i ispije ostatak. Preko ramena je promatrao Shamokina kako se oblači i sprema na odlazak.

— Što se vas tiče što između mene i Izabel nije došlo ni do čega! Ali, jedno neka vam bude jasno: svako koga u ovoj zemlji susretnete bit će Mendozin prijatelj ili neprijatelj.

Nakon tih riječi Shamokin kimnu.

— Tako je bilo do sada, Doc — reče — ali od sada će svi biti samo moji neprijatelji jer sam otjerao Mendozine ljude i jer svakog lovca na nežigosanu stoku smatram kradljivcem. Broj mojih neprijatelja raste svakim danom, jer smatram svojim sva grla koja potječu od starih grla sa žigom SB. Imat ćete mnogo posla, Doc. Nemojte se više tako silno napiti, jer iako niste položili Hipokratovu zakletvu, obavezni ste pomoći ljudima kao čovjek.

Riječi su mu zvučale podrugljivo. Zatim se okrene ranjenom momku.

— Kako se zoveš? — upita ga.

— Bill, Bill Hannaran. Da sam znao da si ti Shamokin...

— Ne umišljaj sebi da si veliki revolveraš, Bille! — prekine ga Shamokin. — Za to nisi dovoljno dobar. Uvijek ćeš biti u drugoj klasi. Pokušaj naći neki posao. Dalje prema sjeveru gradim ranč. Ti bi mo-

gao jahati za mene. Možeš povesti i prijatelje sa sobom. Ja bih ih namjestio.

Nakon tih riječi odšepesao je iz prostorije. Iako mu je metak bio izvaden, noga ga je još boljela.

Doc se u međuvremenu obratio drugom pacijentu riječima:

— Ali ti si previše glup, Bille, da bi za njega radio, zar ne? Ti bi mu se radije osvetio. No on će postati velik čovjek. Možda čak moćniji od samih Mendoza. Razumiješ li? Onaj tko bude za njega jahao, jahat će na pravoj strani. On je Shamokin i bit će pobjednik.

* * *

Shamokin je u međuvremenu razmišljao da li bi ostao još neko vrijeme u Santa Barbari. Noga ga je užasno boljela. Osjećao je potrebu da legne. Očekivao je da će dobiti i visoku temperaturu izazvanu ranom. Jer, ako bude imao nesreću, rana bi se mogla upaliti. Razmislivši dobro, zaputio se, hramajući, prema hotelu.

Njegov vjerni Red stajao je još ispred saluna.

Ljudi s verande šutke su ga promatrali.

Shamokin tiho zazviždi i njegov konj dokaše do njega poput vjernog psa.

Uzjahavši konja, krene dalje put hotela kamo se bio i zaputio. Kada je stigao pred hotel, zastane i ogleda se. U daljini je opazio neka kola. Kada su prišla bliže, prepoznao je na njima kuhara lovaca na goveda. Uz njega je sjedila Katy Brown, čiji je metak sada imao u džepu. Pomisli:

— No, Doc će opet imati posla.

Na otvorenim vratima hotela pojavila se u međuvremenu mlada

žena. Bila je odjevena u zelenu haljinu koju je zaštitila bijelom pregačom. Kada je sunce palo na nju, Shamokin opazi da su joj oči zelene kao i njena haljina, dok joj je kosa blještala crvenkastim sjajem. Moglo joj je biti oko dvadeset i pet godina, a mogla se mirne duše mjeriti s Katy Brown.

Šutke su se promatrali.

— Imate li za mene jedan slobodan krevet? — upita je Shamokin, dotaknuvši pri tom obod šešira.

Ona je potvrdno kimnula.

— Ovdje su sve sobe uvijek prazne. Tko može u jednom takvom gnijezdu dopustiti sebi da noći u hotelu? Svi koji dolaze ovamo spavaju negdje na slamj ili provedu vrijeme u salunu. Moj će se sluga pobrinuti za vašeg konja. Za vašu odjeću mogu se pobrinuti ja.

On lagano kimne, sjaše s konja i priđe bliže:

— Ja sam Bal Shamokin.

Sada je opazio da je ona za cijelu glavu niža od njega, dok joj se u očima moglo pročitati veliko razumijevanje.

Vidjelo se da joj je njegova situacija jasna, a ona se mora boriti za svaki cent kako bi mogla preživjeti u takvom bijednom mjestu.

Kada je ušao u hotel, postao je odjednom svjestan činjenice kako je na kraju snaga. Ona je pošla za njim i pozvala nekoga po imenu Charly. Kad je ovaj stigao, vidjelo se da je riječ o crnačkom momku. Izdala mu je nekoliko zapovijedi, koje je Charly sa smiješkom prihvatio.

Posljednjom snagom Shamokin je stigao do kreveta.

— Za sada mi nije ništa potrebno. Nešto sam već popio kod Doca.

Samo bih vas molio da se pobrinete za mog konja — reče umorno.

— Dajte mi svoju odjeću — reče ona. — Ako nemate ništa protiv, ja bih vas skinula. Ili...

Ona se odmah dade na posao. Oprala mu je krv s noge i ponašala se poput dobre sestre.

— Kako se zovete? — upita je on.

— Julia Corbin.

— Gospođa ili gospođica?

— Udovica sam — odgovorila je. — Moj je muž umro za Mendoze. Bio je zadužen za čuvanje njihova posjeda s ove strane granice. Pao je od metka konjokradica. Da je živ, vjerojatno biste i vi došli s njime u sukob.

Glas joj je bio tvrd.

— Zašto ste mi onda pomogli? — upita je Shamokin.

Ona se nasmiješila i odgovorila mu:

— Imam hotel i već dugo ni jednog gosta koji bi mi platio. Potreban mi je svaki dolar. Prilike se moraju nekako izmijeniti. To je već i moj muž želio, ali tada su ga ubili. Pucali su u njega iz zasjede. Možda ćete vi imati više sreće.

On ju je zapanjeno promatrao i odjednom shvatio da ona zna mnogo o njemu i da ga je ispravno ocijenila.

Da, on je došao ovamo da započne nešto novo u ovoj zemlji. Kako je to ona mogla znati na osnovu tek neznatnih podataka i nakon tako kratkog vremena?

No, nije bio u stanju da o tome dulje razmišlja. Morao se zadovoljiti njenim objašnjenjima. Konačno je utonuo u dobok san.

...

Probudio se noću i ustanovio da mu prija hladan zrak koji je strujao kroz prozor. Rana mu se ipak laganop upalila. Nije imao visoke temperature, jer je mogao pravilno zaključivati i razmišljati o svemu što se zbilo u posljednjih nekoliko sati. A toga je bilo mnogo. Čudio se kako mnogo može jedan čovjek podnijeti, što sve može doživjeti.

Osjetio je žeđ. Mjesečina je obasjavala sobu, pa je mogao raspoznati sve predmete u njoj. Na noćnom ormariću spazio je vrč iz kojega natoči punu čašu. Bio je to čaj. Takav isti čaj pio je već tamo preko, u Meksiku, gdje ga Indiosi pripremaju za okrepu i kao sredstvo protiv groznice.

Razmišljao je o Juliji Corbin i zaključio da je divna.

Zatim je začuo pjevanje. Bio je to ženski glas. taman i grlen. Pjesma mu je bila poznata. Pričala je o čovjeku koji je bio spreman boriti se protiv cijelog svijeta i osvojiti ga za ljubav jedne djevojke.

Odjednom je prepoznao glas. Bila je to Katy Brown, koja vjerojatno pripada kuharu. Jučer ju je vidio da je stigla kolima kako bi dopratila trojicu ranjenika. Sada se vjerojatno nalazila u salonu. Njeno pjevanje sigurno se čulo u cijeloj Santa Barbari.

Noga ga je još boljela. Čuo je kako se netko penjao stepenicama. Rukom je odmah potražio kolt i začudio se kada ga je odmah našao, jer se sjetio da prije spavanja uopće nije mislio na nj. Ovamo ga je sigurno stavila Julia Corbin, ta mlada zelenooka udovica.

Kada su se vrata njegove sobe otvorila, prepoznao je Juliju.

— Je li vam bolje, Bale? — upita ga Julia.

— Izvanredno — odgovori on i spusti kolt. — A što je s mojim hlačama?

— One vaše nisu više dobre. Stavila sam vam preko naslona kreveta hlače svoga muža. Sigurno će vam pristajati. S vaših nisam mogla ispratiti krv. Izgubili ste mnogo krvi, Shamokine!

Zastala je.

— O vama se već mnogo zna u ovom gradu, a vrlo vjerojatno i u cijeloj zemlji, s obje strane granice. Ova mlada žena koja pjeva pripovijedala je da je ona ispalila metak koji je bio u vašoj nozi. A i onaj debeli s njom, kaže da se zove Abe Boulder, kartaš, priča koješta. Priča o trojici lovaca na goveda i o tome kako su ranjeni. Leže nekoliko soba dalje od vas. S jednim je naročito loše. Vjerojatno neće preživjeti. A žena, ime joj je Katy Brown. zarađuje u salunu. Debeli kartaš nema vlastitih para, pa karta na dug kod gostioničara. Zauzvrat mu mora davati polovicu dobitka. Ali u ovom gradu nema mnogo novaca. Sve se kreće oko neznatnih uloga. U cijeloj zemlji nedostaje novčana razmjena. O vama se već mnogo zna, Shamokine. Ja bih samo željela znati kojim pravom prisvajate zemlju i svu stoku koja se na njoj nalazi? Kakva su vaša prava na žig Spanish Bit? Davno prije rata taj je znak pripadao čovjeku po imenu Ricardo Humez, a vi niste Ricardo Humez.

Bal Shamokin joj polagano odgovori:

— Ne, ja nisam Ricardo Humez. On je bio čuvar saluna u Abileni u Kansasu. Tamo je nova željeznička

stanica s koje otpremaju stoku. Slijedeće godine naći će se tamo kod utovara i moje stadio. Ja sam kupio od Ricarda taj žig, a on je još punovaljan. Registriran je u Teksasu. Hurtado de Mendoza prisvojio je ove pašnjake na temelju neke stare darovnice koju Unija neće htjeti priznati. Taj je pašnjak slobodan i pripada onome čija stoka na njemu pase. To sam pravo kupio od Ricarda Humeza. On se sada nalazi u staračkom domu u New Orleansu. Jeste li zadovoljni s objašnjenjem, Julia?

U polutami sobe pokušao je vidjeti izraz njezina lica. Vidio je da je kimnula. Osjećao je potrebu da baš njoj sve objasni.

Tada je ona jednostavno odgovorila:

— Morate ustati, Shamokine. Izračunala sam kada bi ljudi Hurtada de Mendoze mogli stići ovamo. Ako Mendoza nekoga pošalje ovamo, tada bi taj već tokom slijedećeg sata mogao biti ovdje. Ako Mendoza uopće nekoga pošalje, tada će to biti njegov sin Jerez i Valdes Palacio. Jerez je loš, ali Valdes Palacio..

— Čuo sam već dosta o tom Palaciju — reče Shamokin.

Po glasu kojim je to rekao nije se moglo opaziti da je znao kako je taj Valdes Palacio bio isto tako velik revolveraš kao i on sam.

Julia je opet kimnula.

— Stavila sam vam štap na kraj kreveta — rekla je tiho. — Dođite k meni u kuhinju, Bal. Spremila sam nešto toplo za vas.

Na vratima je još jednom zastala i upitala ga:

— Što to znači »Bal«? Vjerojatno je riječ o nekom skraćenom imenu.

On joj odgovori:

— Bal je skraćeno od Hannibal, a to je ime od samoga početka bilo za mene veliki teret. Bezbroj sam se puta potukao s dječacima jer su se rugali mom imenu.

— To je vrlo lijepo ime — reče ona i tiho izađe iz sobe.

Nekoliko trenutaka ostao je još ležati, a zatim ustane, zapali svjetiljku na stolu i stane se odijevati. Kada se obukao, uzeo je u ruku štap i ustanovio da mnogo lakše hoda sa štapom. Pitao se samo hoće li biti u stanju boriti se protiv čovjeka kakav je Valdes Palacio. To ga je malo zabrinjavalo. No, on neće bježati. Borit će se i izboriti svoje pravo. On će čekati toga Valdesa Palacija, a Julia će mu pravovremeno dati znak kada je kucnuo čas.

IV

U kuhinji ga je čekao već postavljen stol. Julia ga je pažljivo promatrala kako hoda sa štapom.

— Već će nekako ići — reče on i sjedne za stol.

Bio je zadovoljan kada je osjetio da je gladan. To je bio dokaz da mu je tijelo zdravo.

Hrana je bila dobra. Bilo je to zapravo najbolje jelo koje je okusio posljednjih mjeseci.

— Julia vi ste zaista divni — rekao joj je. — Vi točno znate što je jednom muškarcu potrebno. I naravno...

On zastane usred riječi i pogleda je.

— Da? — upita ga ona na način koji je zahtijevao iskrenost, ali koji istovremeno nije bio nasilan.

— I naravno, bili biste u stanju da čovjeku kojega volite pružite bezgranično mnogo ljubavi — reče joj on bez imalo ustezanja.

Ona je samo kimnula.

— Da, ako ga volim i ako je on čovjek koji to zaslužuje. Ali to bi istovremeno bio i uvjet da ga volim. Veoma sam osamljena, Bal. Ovaj bih hotel već odavno prodala, samo da mi je netko htio dati neku pristojnu svotu. Ali vi se morate požuriti, Bal. Charly je već pripremio vašeg konja. Izadite na stražnja vrata. Nije daleko.

No, on je samo kimnuo.

— Izaći ću na glavni izlaz i pričekati Valdesa Palaciju. Ja ga moram čekati. Ja sam Shamokin. Želim ostvariti pravo na stoku i pašnjak. Ako bih sada pobjegao, bio bih jednako lovcima na goveda i ostalim skitnicama. Možete li to razumjeti, Julia? Ako ga Mendoza šalje, tada ni jedan od nas dvojice ne želi borbu, a ni krvoproljeće. Čekat ću ga!

Gledala ga je u oči kada mu je odgovorila:

— Da. Razumijem vas, Bale Shamokine. To će biti velika kušnja za vas jeste li dovoljno dobri i jaki da biste mogli posjedovati svu tu stoku i zemlju na kojoj ona pase, jeste li dovoljno hrabri da se suprotstavite velikom i moćnom Mendoza. Velik je to ispit za čovjeka koji želi započeti novo razdoblje u ovoj zemlji.

Najednom je zanijemila. On je pogleda i uzme štap. Odjednom je bio vrlo zadovoljan što mu je lijeva noga zdrava, jer se na toj strani nalazio njegov kolt.

Julia mu se približi i reče mu još samo dvije riječi:

— Mnogo sreće!

No, njene su oči govorile mnogo više. Osjetio je odjednom želju da je privuče u zagrljaj, no svladao se, jer je shvatio da bi za to još bilo prerano. Okrenuo se prema vratima i polagano krenuo. Julia je stajala. Nije pošla za njim, a ni on se više nije osvrnuo.

Prednja strana hotela ležala je u sjeni. Mjesec se nalazio iza kuće. Shamokin je polagano krenuo u noć. Pred salunom nalazilo se još oko dvanaestak konja. Osim dva ili tri kaubojska sedla, bila su to uglavnom sve stara vojnička sedla. Shamokin zaključio da su im vlasnici sigurno neki beskućnici i protuše.

Shamokin gurne ramenom vrata saluna i uđe. Svi se okrenuše prema njemu i zastanu. Prepoznali su ga. Čak i oni koji ga još nisu vidjeli odmah su znali tko je.

Katy Brown se još nalazila ovdje, a njen pratilac, debeli kuhar Abe Boulder, sjedio je za kartaškim stolom i igrao poker.

Gitaristi su prebirali po žicama tražeći prikladnu melodiju. Odjednom se začu jedan glas:

— Pjevaj o kauboju iz Lareda, srce!

Katy mu na to odgovori:

— Prvo plati piće, pa ću pjevati.

Dok je to govorila, nije skidala pogleda sa Shamokina, pa doda:

— Sve se na ovom svijetu mora platiti. Ovdje ti ništa ne može biti poklonjeno.

Shamokin odšepesa do šanka i stane promatrati Katy. Bila je odjevena u laganu haljinu bez rukava. Kosa joj je bila raspuštena i sjajila

se poput zlata. U tom trenu osjeti neku vrst samilosti prema njoj Jer, što je sve morala podnijeti da bi za posljednji dolar nekog pijanog kauboja otpjevala pjesmu koju je ovaj zazelio.

Uto je uz pratnju dvojice gitarišta zapjevala. Shamokin je morao priznati da pjeva vrlo lijepo.

Ali njeno je pjevanje bilo prekinuto dolaskom trojice jahača. Neki od prisutnih odmah su ustali i stali se ogledavati.

O Valdesu Palaciju Shamokin je već mnogo čuo, ali ga još nije vidio. Sada je bio siguran da se Valdes Palacio nalazio pred njim.

Bio je to čovjek duge kose do ramena. Uz njega je stajao mlad i naočit muškarac otmjena izgleda, koji se doimao poput nekog španjolskog plemića. Shamokin je odmah zaključio da je to zacijelo Jerez de Mendoza. Istovremeno je bio zadivljen predviđanjima Julije Corbin, jer sve se desilo upravo onako kako je ona bila predviđjela. Don Hurtado de Mendoza je, dakle, poslao ovamo svoje najbolje ljude da ga ubiju. To je u ovom dijelu zemlje bio jedini način za rješavanje problema, i to u njihovu korist. Oni ga moraju ubiti, jer tek tada moći će sve biti kao dosad. Ako ga ne onemoguće, on će svakim danom biti jači, a tada će biti potrebno i stotinu ljudi da ga ubiju. Mendoza je bio toga svjestan i djelovao je brzo. Vjerojatno ih je netko iz grada o svemu dobro obavijestio, jer oni su bili točno upućeni u to gdje se on sada nalazi. Porodica Mendoza imala je u ovoj zemlji mnogo prijatelja i doušnika.

Valdes Palacio stajao je na vratima saluna. Od Shamokina je bio

udaljen kojih šest do sedam koraka. Njegovi pratioci bili su se odmakli od njega. Jerez Mendoza se pomaknuo na desnu stranu, a treći je krenuo nalijevo. Vjerojatno je htio doći Shamokinu s leđa. No, ovaj ga mirno zaustavi riječima:

— Ova je udaljenost dovoljna, hombre.

Čovjek zastane. Shamokin ga pomotri. Bio je nizak, ali jak i mišićav. Stas mu je nalikovao na stas Apaša. Lice mu je bilo tamno i puno bora, dok su mu oči bile svijetle. Vidjelo se na njemu da je iskusan. Vjerojatno više nije bio tako brz na koltu kao u mlađim danima, ali kao revolveraš bio je dovoljno vješt da doživi prilično duboku starost.

U salunu je bilo još nekoliko gostiju po svim kutovima. Katy Brown je negdje nestala. Svi su bili u velikom očekivanju, nadajući se ravnopravnoj revolveraškoj borbi između Valdesa Palacija i Bala Shamokina. S druge strane postojala je i mogućnost da Bal Shamokin bude na jednoj strani dok bi ostala trojica Mendozinih ljudi navaljivala na njega.

Ali, ispalo je sasvim drugačije.

Prije nego što su Mendozini mornici stigli prozboriti i jednu jedinu riječ, začuo se izvana pucanj ispaljen iz puške.

Metak je prošao kroz tanka vrata saluna i pogodio Valdesa Palaciju u leđa. Zateturao je i pri tom potegnuo oba revolvera. Bio je to čovjek koji se mogao boriti i s metkom u leđima.

Ali, bio je to i dobar pogodak. Valdes Palacio je pao na koljena.

Shamokin je pòtegnuo kolt, a Jerez Mendoza i mali revolveraš učiniliše to isto.

Nagon je upravljao Shamokinom kada je najprije pucao na malog revolveraša. A taj je i bio brži od Jereza de Mendoze. Shamokin ga je pogodio u posljednji čas.

Konačno je zapucao i Jerez i pri tom promašio Shamokina. Metak se zaustavio u čaši pive koja je stajala na šanku ispred njega.

Shamokinov revolver je opet opalio.

Jerez je pao.

Nastala je stravična tišina. Dim koji se vijao iz revolverskih cijevi štipao je za oči i nos.

Dok su mali revolveraš i Valdes Palacio stenjali na podu, mladi je Jerez, nemoćno viseći preko šanka, ponovo uperio oružje u Shamokina. No Shamokin mu reče:

— Prestani, budalo! Ne želim te ubiti. Nemoj me na to prisiljavati, jer ja to zaista ne bih želio.

Iscerena lica, Jerez de Mendoza mu odgovori:

— Svinjo! Palacio se htio s tobom boriti kao čovjek sa čovjekom. Kac pravi kabalero, razumiješ li? A ti si ga dao iz zasjede...

Dalje nije mogao. Bez svijesti je skliznuo na pod.

Shamokin je lagano mahnuo glavom.

— Ne. S onim vani ja nemam ništa. Onaj tko je izvana pucao, učinio je to bez moga znanja. Potražite ga među Mendozinim neprijateljima. Ili možda Mendoze uopće nemaju neprijatelja? — upita ih Shamokin glasom punim sarkazma.

No svi su šutjeli i svi su isto tako znali da Shamokin govori istinu.

Shamokin spremi kolt, plati pivo i razbijenu čašu, uzme štap u ruke i izađe.

Netko reče:

— Taj bi se borio i sa svom trojicom.

— Ne, Valdes Palacio bi ga dokrađio. Ovaj nije dovoljno brz za Valdesa Palaciju. Zbog toga je i zatražio pomoć izvana. Mudar je, nema što!

— Nije istina. Ako Shamokin tako kaže, onda je to tako kako je upravo i bio rekao. Znam više nego jednu priču o njemu. Onome što on kaže može se uvijek vjerovati.

Shamokinove usne se razvuku u smijeh. Mislio je pri tom kako bi bilo bolje da se pobrinu za žrtve nego što ovdje naprazno naklapaju. Sjetio se da je za kartaškim stolom vidio i Doca, pa se nadao da će ovaj biti još dovoljno trijezan da pruži pomoć.

Razmislivši o tome, zaputi se u mrak.

...

Na cesti je naišao na zaustavljena kola. Odmah mu je bilo jasno da su to kola s kojih je Valdes Palacio bio pogođen. Pitao se samo da li bi još bio živ da nije bilo tog sakrivenog ubojice? Da li bi mu morao biti zahvalan? Ne, on to ne bi nikada mogao. Uvijek je bio pošten u borbi. Kao takvog su ga i cijenili. Znao je da će se ovaj događaj prepričavati, jer mladi Jerez i mali revolveraš uključili su se u borbu tek kada je izvana planulo oružje.

Ne, Shamokin nije sakrivenom strijelcu bio nimalo zahvalan. Rado bi ga našao.

Kada je upalio šibicu da razgleda kola, začuje kako se netko približava.

Bila je to Katy Brown. Bila je sama.

Shamokin je bio uvjeren da je bila riječ o pušci marke Spencer.

Katy ga opazi i reče mu:

— Bila je to zaista poštena borba! Veliki Shamokin preplašio se za svoj dobar glas i naručio nekoga da mu pomogne. Zaista velika borba!

On ju je promatrao kroz tamu, a onda joj reče:

— Katy, što želite?

Prvog trenu bila je zatečena, a zatim mu odgovori:

— Možda želim otkriti kakav ste vi čovjek. Još vas ne mogu točno ocijeniti. Ili ste običan kradljivac stoke i zemlje ili...

— Što još? — upita je on hladno.

— Ili želite zaista nešto izgraditi i stvoriti. Zar neprestano morate nešto razarati i pokušavati potvrditi sebe? Želite li ovdje započeti nešto sasvim novo? — odgovori mu ona pitanjima.

— Je li vam onaj Abe Boulder ljubavnik? — upita je on podrugljivo.

Istog trenu njena se ruka našla na njegovu obrazu. Zatim je ustuknula i rekla mu:

— Žalim vas. Vi niste u stanju vidjeti i dobre stvari. Boulder me njegovao i o meni se brinuo kada sam imala tifus. Protjerali su me u neku prljavu i napuštenu kolibu. Da nije bilo Bouldera, vjerojatno bi je i zapalili. A vi možda niste vrijedni da tom čovjeku pružite ni čašu vode.

To reče i okrene se od njega. Ali on još reče za njom:

— Žao mi je, Katy.

Ona zastane jedan tren, ali se ne okrenu, već nastavi put prema salunu.

Shamokin se sjeti da ga čeka spreman konj.

Julia je stajala ispred hotela. On u prvi tren pomisli da je mogla čuti dio razgovora između njega i Katy Brown. Priđe joj bliže i upita je:

— Julia, jeste li vidjeli onoga koji je pucao sakriven iza tih kola? Recite mi, molim vas!

Ona niječno odmahne glavom:

— Izišla sam tek kada su pucnjevi utihnuli.

Prošao je kraj nje i ušao u kuhinju. Tu je ostavio na stolu deset dolara, a onda se zaputi prema stražnjim vratima gdje ga je čekao konj.

Kad je uzjahao, Julia Corbin mu priđe bliže.

— Zar samo tako bez oprostaja? — upita ga jednostavno.

— Možda ste ipak vidjeli sakrivenog strijelca, Julia? — upita je on još jednom iz sedla.

No, ona ponovo odmahne glavom.

Najednom on opazi da puška u džepu njegova sedla ne leži dobro i, taknuvši je, osjeti da je još topla. Znači, to je oružje iz kojega je pucao u Valdesa Palacija.

Julia ga upita:

— Je li se što dogodilo?

— Na Palacija je netko pucao iz moje puške. Možda vi ipak znate tko je pucao, Julia. Ali ja ne mogu od vas toliko očekivati da mi to kažete. Sretno! Mnogo hvala za sve! — reče i krene.

Čuo je još kako je za njim viknula:

— Dodite opet, Bal! Dodite opet!

Ali on je već jahao kroz noć. Razmišljao je. Opet je pucao, opet je prolivena krv.

U ovoj zemlji postoje neprijateljstva s obje strane granice. U

ovom slučaju netko je iskoristio priliku. Ali tko? Je li riječ o osveti ili mu je možda netko htio pomoći? Jašući tako, razmišljao je cijelu noć.

Kad je svanulo, odlučio je da se odmori. Nakon dva sata ponovo se vinuo u sedlo i krenuo. Bilo je već veoma vruće. Često je gledao u kartu koju mu je prodao Ricardo Humez zajedno sa svim pravima na žig Spanish Bit. Bila je to dobra karta.

...

Nakon tjedan dana izbjivanja Bal Shamokin našao se ponovo među svojim ljudima. Pomalo su se nazorali obrisi budućeg ranča. Njegov zamjenik, Ben Sheybogan, slijedio je u svemu njegove upute i zapovijedi. Bal je bio zadovoljan njime. A i društvo se povećalo. Sheybogan je namjestio neke nove ljude. Nakon večere Shamokin ga je odveo u stranu i o svemu ga obavijestio. Završio je riječima:

— Vjerujem da ćemo sada imati neko vrijeme mir. U svakom slučaju, ljudi me poštuju. Mendoze će nas neko vrijeme ostaviti na miru. Sada moramo uložiti sve svoje snage da sakupimo dobro stado za prijevoz u Kanzas. Želim imati jedno od najboljih stada koje će stići među prvima, jer stoka koja prva stiže postiže i najbolje cijene. Nama je potreban novac. Tek gotovim novcem moguće je ovdje nešto izgraditi.

Ben Sheybogan ga je pažljivo promatrao.

— Do proljeća će doći još do mnogih borbi. Hoćemo li biti u stanju braniti se? Hoćemo li izdržati? — upita on Bala.

— Ja ću izdržati! — odgovori mu odlučno Shamokin. — Izdržat ću sve kako bih slijedeće godine mogao započeti gradnju. Tada će biti gotovo s razaranjem i rušenjem. Tada će se samo graditi, razumiješ li?

Ovaj ga oštrije pogleda i odjednom osjeti i sam u sebi vatru i oduševljenje koje je plamtjelo u Shamokinu.

Ovaj je revolveraš spreman boriti se i protiv vlastite sudbine koja ga je dosad prisiljavala da ruši i uništava. Jer, kad god je netko trebao brzog revolveraša, zvao je Shamokina. Sheybogan je shvatio da je vječnim lutanjima ovog čovjeka došao kraj. Do sada se borio uvijek za druge, ali ovog puta to čini zbog sebe.

Ben kimne i reče:

— Na mene se možeš osloniti, šefe! Znaš, šefe, još ima ljudi koji bi poput tebe vrlo rado željeli naći svoje mjesto pod suncem. Obitelj Mendoza nije za posljednjih pedeset godina učinila ništa za ovu zemlju. Oni vjerojatno ne bi ni bili u stanju obraniti se od silnih lovaca'na stoku. Znam da će borba biti duga i oštra, a naročito za tebe, šefe. Svojim koltom ne možeš sve otjerati. Da ne zaboravim, ovdje je bio neki plavokosi momak po imenu Divlji Bill. Kaže da si pucao u njega. Pravo mu je ime Bill Hannarah. Rekao je da si mu ponudio posao i ja sam ga namjestio. Da li da ga zadržimo ili ne?

Shamokin se sjetio momka koji ga je prisilio na borbu kada je tražio liječničku pomoć. Razvukao je usta u osmijeh i rekao:

— Neka ostane. Je li ti rekao da sam pucao u njega?

Ben kimne i isto se tako nasmiješi.

V

Protekli su dani i tjedni. Shamokin i njegov zamjenik provodili su cijele dane u sedlu, kako bi na svim pašnjacima mogli nadgledavati žigosanje stoke. Povremeno je dolazilo do okršaja s lovcima na goveda, a dva je puta bilo i pucnjave. Shamokin nije bio spreman ni na kakve ustupke. Sve ih je rastjerao.

No, Shamokin je znao biti i sasvim drugačiji. Ben Sheybogan je to i sam vidio jednog kišnog dana. kada su jašući naišli na jednu četveročlanu porodicu kako dovršava svoju kolibu. Obitelj se sakupila i promatrala jahače. Sinovi su držali ruke na kundacima pušaka. Ali Shamokin se pravio kao da ništa ne zamjećuje. Poklonio se pred ženom, dotaknuvši pri tom šešir, te kimnuo doseljeniku. Ovaj mu je rekao:

— Opisali su mi vas. Vi ste Shamokin, zar ne? Vi tjerate sve ljude s ove zemlje. Mislite, Shamokine, da ova zemlja pripada isključivo vama, zar ne? Ali i ja imam pravo na ovaj komadić zemlje, razumijete li? Namjeravate li sada potegnuti svoj brzi kolt i time me uvjeriti u suprotno?

Shamokin se bljedo smješкао. Bio je to smiješak pun gorčine, te upita doseljenika:

— Kako se zovete, prijatelju?

— Miller, Jim Miller.

— Zar mi ne želite predstaviti svoju porodicu?

— Zašto bih to učinio kad smo ionako u svađi s vama?

— Zašto u svađi, Jime Milleru? Ja nemam ništa protiv susjeda koji se ovdje zaista namjeravaju naseliti i tu ostati. Pozdravljam svakog susjeda na ovoj pustojoj zemlji. Da sam Mendozina kova, tada ne bih protjerao njegove ljude.

Kada je zašutio, doseljenik je ostao zapanjen. Bio je visok i mršav i za svoju dob prilično čvrst čovjek. Sigurno nije bio ni kauboj ni uzgajivač stoke. Na nogama nije imao čizama, već obične cipele, a hlače koje su visjele na njegovu mršavom tijelu znale su i za bolje dane.

— Možda biste mi mogli sve to malo bolje objasniti, Shamokine! — promrmljao je konačno, gledavši ga pri tom očima punim nepovjerenja.

Svi prisutni s nestrpljenjem su očekivali Shamokinov odgovor. On je, zabacivši šešir na leđa, dugim i prodornim pogledom promatrao Millera. te naposljetku progovorio:

— Između doseljenika i lovaca na nežigosanu stoku postoji velika razlika. I doseljenici postaju rančeri i uzgajivači stoke, ali oni i grade. Oni žele ostati na jednom mjestu, kako bi jednom njihovoj djeci bilo bolje. Lovci na goveda žele žeti ono što nisu sijali, niti ikada namjeravaju sijati. Ja nemam ništa protiv marljivih susjeda koji žele podići i izgraditi ovu zemlju. Jeste li me sada razumjeli, Jime Milleru?

Ovaj ga je neko vrijeme nijemo promatrao. Zatim promrmlja:

— Razumjeti vas mogu vrlo dobro. Pitanje je samo je li vam mogu i vjerovati? Pa vi ste čuveni

revolveraš Shamokin. Zar niste i vi na kraju najveći lovac na stoku?

Shamokin se nagne u sedlu i reče:

— Do đavola! Zar nitko ne želi vjerovati da hoću stvoriti nešto, a ne samo razarati? Za četiri do pet tjedana gonit ću za Kanzas na prodaju stado od pet tisuća grla. Ako do tog vremena uspijete žigosati svoje malo stado, spreman sam povesti ga sa sobom. Ako želite, možete poslati sa mnom i svog starijeg sina. On će nam pomoći u gonjenju i istodobno paziti na to da vam bude isplaćeno za svako grlo s vašim žigom. Budete li to učinili, pruža vam se prilika da do ljeta postanete bogatiji za preko tisuću dolara. Razumijete li sada da želim imati dobre susjede, a i da sam želim biti dobar susjed. Moj se ranč nalazi kojih desetak milja odavde. Posjetite nas jednom. Tada ću vas zamoliti da uđete i ponuditi vas barem šalicom kave.

Shamokin okrene konja i spremi se da krene, no zaustavi ga glas žene:

— Shamokine, ionako sam upravo za nas htjela skuhati kavu. Jučer sam ispekla i nešto kolača, jer naš najmlađi sin Clay danas ima rođendan. Želite li biti naši gosti vi i vaš pratilac? Radovali bismo se da u vama steknemo dobrog susjeda. Mi ćemo s naše strane učiniti sve da to bude tako.

Bila je to žena ocvala prije vremena. Kosa joj je bila već sijeda, ali unatoč tome moglo se vidjeti da je kao djevojka sigurno bila izvanredno lijepa. Shamokin je pogleda, zahvali joj naklonom glave, pa se okrene njenom mužu. Ovaj reče:

— Moja žena zna to bolje reći. Radovalo bi me da sve bude istina što ste rekli. Sjašite s konja i budite nam gosti.

— Ovo je moj zamjenik, Ben Sheybogan — nasmiješio se Shamokin i dodao: — Imate vrlo mudru ženu, Jime Milleru!

— Dobru, da. Ali, je li bila baš previše mudra kad se za mene udavala, to baš ne vjerujem. Ovo ovdje nam je već treći početak. Svaki su naš put upropastili krediti koje nam je teško bilo vratiti, jer nam urod nije bio dobar ili je pak cijela godina bila loša. Na taj način cijeli je naš trud ostajao neplaćen, a zamodavac je uvijek dobro prolazio.

Shamokin kimnu.

— Tako je to vrlo često. No, ako pošaljete za Kanzas jedno malo stado, imat ćete dovoljno novaca da podignete farmu ili ranč.

Ben Sheybogan je zapanjeno promatrao gazdu i nije mogao vjerovati da ovaj zaista misli tako kako govori. Tada je shvatio da je sve bila čista istina. Ovaj Shamokin zaista je želio donijeti nešto novo ovoj zemlji. Želio je pomoći sebi i drugima. Duboko u sebi osjetio je nešto toplo. Osjetio je da je ovaj čovjek pravi gazda za njega. Bio je spreman raditi za njega do kraja života.

...

U isto vrijeme dok su Shamokin i Sheybogan sjedili kod Millerovih, pili kavu i jeli kolač, održavalo se na udaljenosti od oko četrdeset milja, s druge strane sporne granice, obiteljsko vijeće kojem je zasjedavao Hurtado de Mendoza. Prisutan je bio i Valdes Palacio. Bio je nalik na vlastitu sjenu. Činilo se da nikada više neće ozdraviti. Tu je bio i

Jerez de Mendoza, ali on nije prošao tako loše kao Palacio.

Na životu je ostao čak onaj treći mali revolveraš. Jer, onaj revolveraški obračun u salunu u Santa Barbari nije odnio ni jedan život. Vjerojatno se pijani Doc iz Santa Barbare dobro razumije u previjanje rana.

Porodičnom vijeću Mendoza pripadaju i neki nećaci, bratići te oni koji su bili priženjeni u porodicu Mendoza.

Pošto su se svi sakupili, Hurtado de Mendoza im reče:

— Moja stara dadilja Juana, kojoj je već preko sto godina, i čiju mudrost ne moram posebno naglašavati, rekla mi je da još treba čekati.

Nakon tih riječi učini kratku stanku. Hurtado de Mendoza bio je već sijed čovjek, vitke i skladne figure. Lice mu je krasila njegova šiljata brada. Predstavljao je tip španjolskih osvajača i plemića prikazanih na uljanim slikama.

A takvim se i osjećao.

Ipak je vjerovao predskazivanjima svoje stare dadilje, a ta nisu bila baš najbolja.

Nakon kratkog vremena nastavi:

— Jasno je da mi ne želimo popustiti. Zemlja pripada nama s obje strane granice. Jednoga ćemo dana i mi moći prodati našu stoku i nabaviti u Washingtonu najbolje odvjetnike koji će braniti naša prava. Njima će uspjeti da nam se prizna i od strane Sjedinjenih Država poklon španjolskog dvora. Za sve je potrebno mnogo vremena. Potrebno je sloiniti Shamokina. On sada radi baš ono što je nama potrebno. Protjerao je sve lovce na stoku. Gradi

ranč i uzgaja veliko stado. Gonit će stoku za Kanzas i tamo je prodati. Kada on bude u Kanzasu, razorit ćemo njegov ranč, a kada se bude vraćao s novcem dobivenim od prodaje stada, mi ćemo ga dočekati. Pri tome će imati prednost Valdes Palacio i moj sin Jerez s Armandom Sabom. Oni su bili napadnuti od tog Shamokina u salunu u Santa Barbari, i to s leđa od nekog sakrivenog strijelca. Oni prvi imaju pravo na odmazdu, zar ne?

Promatrao je svu trojicu redom. Ali Valdes Palacio je prvi zatresao glavom.

— Jedno moram izvesti na čistac, Hurtado — reče pun poštovanja. — To što sam bio pogođen s leđa nema nikakve veze sa Shamokinom. Riječ je o drugom neprijatelju. Shamokin nije nikada učinio nešto slično. On nikada ne napada s leđa. Jer, on je bio spreman na borbu sa mnom. Vidio sam to u njegovim očima. I zato moram reći da se sa Shamokinom nisam ni borio. Kada mi moje zdravlje to bude dopuštalo, želio bih s njim zapodjenu ti pravu borbu.

Kada je završio, svi skrenuše poglede prema Hurtadu. Ovaj odgovori:

— Vidjet ćemo. Kada Shamokin proda svoje stado i vrati se kući iz dalekog Kanzasa, ti ćeš mu se moći suprotstaviti, Valdes, ako ćeš se osjećati dovoljno jakim poslije te svoje bolesti. Ali reci mi jedno: tko je pucao u tebe, ako to nije bio pomoćnik Bala Shamokina?

— Još ne bih sa sigurnošću mogao reći tko je to bio, ali sumnjam na nekoga. Uskoro ću saznati. Vrijeme će sve pokazati.

Tjedan dana nakon tog razgovora Valdes Palacio je prvi put uzjahao na dulje vrijeme. Još je bio sjena nekadašnjeg Valdesa Palacija. Tko bi ga vidio, nikad ne bi povjerovao da će opet biti onakav kakav je nekad bio.

Bilo je kasno poslijepodne kad je stigao u Santa Barbaru. Došao je do hotela i sjahao.

Odmah na ulazu sreo je Juliju Corbin. Nije ga odmah prepoznala. Ali kad je vidjela tko je, preplašila se. Uхватила se za ovratnik i samo rekla:

— Valdes...

On ju je šutke promatrao, a oči su mu sijevale, dok mu je na usnama lebdio osmijeh koji je istodobno bio i grub i tužan.

— Nisi me pogodila dovoljno dobro — reče konačno. — Hoćeš li slijedeći put ponovo pokušati?

Ona se preplašeno povuče. Vidjelo se kako joj udara vratna žila.

Valdes Palacio se i dalje smješkao.

— Zar me toliko mrziš zbog svoga muža? — upita je, no kako mu ona nije odgovorila, on nastavi: — On nije mnogo vrijedio. Jedan se muškarac mora držati obećane riječi. On mora imati čast, a tvoj muž nije imao časti. Prevario je Hurtada, iako mu je ovaj vjerovao. Prevario je čovjeka čiju je plaću primao. Kada me je Hurtado poslao k njemu, tvoj je muž bio taj koji je prvi pucao. Kada je shvatio zašto sam došao, potegnuo je ponovo. Htio je biti brži nego ikada prije u svome životu. Zar je to bilo nečasno što nisam dopustio da u mene ispali taj drugi metak?

Jedan ga je tren mirno promatrala, a zatim mu reče:

— On je bio moj muž. Voljela sam ga i volim ga još uvijek. On je već tada htio učiniti ono što sada pokušava učiniti i Bal Shamokin: sakupiti stado i prodati ga. Da bi nabavio goniče trebalo je da sakupi novac, pa je prodao stado konja koji su pripadali Hurtadu. Možda ti konji i nisu nikada pripadali Hurtadu kao što mu ne pripada ni sva ta zemlja sa svom stokom koja na njoj pase. Ono što je moj Jed pokušao bilo je ispravno. Došao si k njemu kao ubojica, Valdes Palacio. Da, opet ću pucati na tebe, uvijek iznova!

Valdes je jednog trenu zaklopio svijetle oči koje su čudesno djelovale na njegovu tamnom licu.

— Julia, ti si tako lijepa! Ne bih ti želio učiniti ništa na žao. Ti si me gotovo ubila i ja ću trebati još tjedne i mjesece da ponovo dođem k sebi. Ne počinji ništa, jer inače... — reče on i naglo zašuti.

Ona se ukoči jer iz njega je strujalo nešto što joj je utjeralo strah u kosti. No, ona se hrabro uspravi i izazovnim glasom ga upita:

— Što će biti inače? Možda ćeš pucati u mene? Da li će ti to biti prvi put da pucaš u jednu ženu?

On se pokušao nasmiješiti, te joj reče:

— Da, bit ću prisiljen narediti da te odvedu odavde. Nekamo u Meksiko gdje plaćaju visoku cijenu za lijepu ženu. Tamo ćeš svakog dana upoznati mnogo muškaraca, razumiješ li? Jednom ću te i ja doći posjetiti.

— Dobit ćeš nož u leđa — reče mu ona bijesno. — Uvijek ću naći nekoliko ljudi koji će biti spremni da to učine.

On kimne i reče joj:

— Da, ti si prava žena. Možda si Balu Shamokinu željela pomoći na svoj način. Možda si se bojala da bih ga mogao ubiti tamo u salunu.

Šutjela je i stajala ispred njega čekajući.

On joj lagano priđe bliže i sagne se prema njoj, pa je poljubi, a da je pri tom uopće nije taknuo. Ona mu je to dopustila, nije se ni pomakla, no bila je hladna poput kamenog kipa.

Kada se odmaknuo od nje više se nije smijao.

— Jed je ispalio prvi metak. Mogao me je ubiti. I ti si me mogla ubiti. Tvoj je metak bio opasan, Julia, ali shvati to kao znak da sam ja bolji od tvog Jeda. Mnogo sam veći od njega što se tiče poštenja i vjernosti. Zbog toga ne moraš više voljeti mrtvog Jeda, nego mene. Ili je već Shamokin zauzeo u tvom srcu neko mjesto?

Oči su joj postale uske. Hladno ga je promatrala, a onda mu reče:

— Shamokin će te ubiti, Valdes!

Podigao je mršava ramena i jednostavno odgovorio:

— Možda.

VI

Protekli su dani i tjedni. Shamokin je imao već tri tuceta gonika koji su udarali žigove na goveda i razvrstavali stoku za Kansas. Oda-brane životinje, sakupljene u tri stada, pasle su na prikladnim pašnjacima. Vode je bilo dovoljno, ali je ponestajalo hrane.

Shamokin i Sheybogan bili su neprestano na putu. Vršili su nad-

zor nad svime, pa i na najudaljenijim pašnjacima. Bilo je mnogo okršaja s lovcima na goveda te raznim skitnicama i razbojnicima.

Shamokin nije više imao mnogo vremena. Novčane zalihe bližile su se kraju. Morao je nahraniti mnoga usta, a k tome su dolazili i drugi izdaci.

Ranč je u međuvremenu narastao. Sastojao se od glavne zgrade, zatim spavaonice za družinu, te mnogih popratnih zgrada. Shamokin je bio zadovoljan. Prvi je put imao nešto izgrađeno po njegovu planu.

Došli su još neki doseljenici koji su se nastanili u blizini Jima Millera. I oni su željeli poslati nekoliko grla u Kansas. Bili su pri tom malo nepovjerljivi, jer nisu mogli potpuno vjerovati čovjeku kojega je pratio glas revolveraša, a sada najednom želi postati velikim rančerom. No, Shamokin je odlučio uzeti njihovu stoku. Kao pratnja toj stoci bili su određeni najstariji Millerov sin i sin još jednog doseljenika.

Dan prije odlaska Shamokin je još jednom odjahao u Santa Barbaru. Želio je nabaviti sol za goveda.

Možda će još jednom vidjeti Juliju Corbin? Ili barem Katy Brown i njenog pratioca koji bi, kad bi kartao za veće uloge, mogao postati bogat čovjek. Jer, on nije varao, već je posjedovao instinkt kartaša.

Kad je stigao u Santa Barbaru, Shamokin je osjetio prašinu koja je još lebdjela u zraku. Digli su je konji jahača prispjelih prije njega u grad. Promatrao je konje privezane za koral. Odmah je prepoznao tri uznojena konja. Poznat mu je bio i znak na njima. Bili su to ko-

nji iz Teksasa, iz okolice San Antonija.

Shamokin sjaše i uđe u salun. Vjerovao je da bi mogao pridobiti Teksašane da rade za njega. Jer, bili su to pravi kaubojski konji.

Katy Brown je stajala za šankom. Tri jahača bila su naslonjena na tezgu i gasila žed pivom. Sva su trojica istog trena odložila čaše i pogledala u Katy koja je stajala kao prikovana na mjestu. Ispod potamnjele kože izbijalo joj je bljedito.

Shamokin pomisli kako bi joj jedan čašica rakije prijala.

U slijedećem trenutku ona je to i učinila, na što joj jedan od trojice kaubojca reče:

— I nama, lijepa ženo! Dajte i nama malo od te vatrene vode. Da li se mi već znamo?

Dok je odgovarala, glas joj je zvučao promuklo:

— Radila sam već u mnogim salunima i pjevala sam na mnogim pozornicama.

Natočila je tri pune čaše i prišla Shamokinu da ga posluži. U očima joj se odražavao strah. Kad mu je pružila čašu piva, šapnula mu je:

— Ova trojica Tekšašana došla su ovamo da ubiju Abea Bouldera. Vi ste krivi, Shamokine, što su ga uopće pronašli. Kod lovaca na goveda imali smo sigurno sklonište.

To mu reče i vrati se Tekšašanima.

U salunu nije bilo mnogo ljudi. Možda svega petorica ili šestorica, ali svi su bili od onih koji se prikriju i šutke sve promatraju.

Trojica su Tekšašanina odabrala pravo vrijeme da ubiju Abea Bouldera; on je sjedio u kutu i slagao pasijans. Činilo se kao da ga zani-

maju samo karte, no napeto je slušao i čekao.

Shamokin je to odmah otkrio, a i Tekšašanima je situacija bila jasna.

Katy Brown im ponovo natoči.

Dvojica se zaputiše prema Boulderu, dok je treći ostao uz Katy.

Shamokin osjeti na sebi poglede tih ljudi. Oni su ga već odavno ocijenili.

Čuo je kako se jedan od one dvojice obratio Abeu Boulderu:

— Nas smo dvojica već igrali poker, zar ne, Debeli?

— Može biti — odgovori mu Boulder. — Ja živim od igre i kartao sam već s mnogima.

Sjeli su bez riječi za njegov stol. Jedan pokupi karte, promiješa ih i stavi ih pred Bouldera.

— Dakle, da odigramo još jednu igru, Debeli. Našu posljednju igru naglo smo morali prekinuti. Sjećaš li se? Tamo je tada bio mladić kojega si ubio s dva metka iz deringera. Mladić je umirao dugo i teško. Dva metka iz deringera bila su previše za takvoga mladića. On to nije preživio. Daj karte, Debeli! Ali bez trikova! Ne kao onda kada je mladić izgubio cijeli imetak. Bio je to novac od prodaje konja i on ga je morao predati svome ocu. Bio je ponosan da je tako dobro izvršio svoj zadatak. Ali ...

— On nije smio igrati na taj novac — prekinu ga Boulder. — Ako novac nije bio njegov, već njegova oca, tada nije smio igrati. Za njega nije bio nikakav spas da puca u mene. Možda sam mu trebao dopustiti da me ubije?

U očima Abea Bouldera gorjela je vatra. Najednom nije više djelovao smiješno sa svojim crvenim nosom i debelim trbuhom. Postao je

najednom čovjek koji se bori sam za sebe. Počne miješati karte.

— Je li vas poslao Hank Chisham? — upita ih mirno. — Je li povisio cijenu za moju glavu, pa vam se put od Teksasa isplatio?

Uzme karte u ruke, pogleda ih, pa ih stavi na stol i reče:

— To je royal flush. Isto kao i onda kada je mladić želio dobiti. Vjerujete li da sam krivo miješao ili krivo dijelio?

— Sasvim sigurno si krivo miješao. Kod dijeljenja si sam dodao ovu kartu. To ne može biti slučajno. Isto kao i onda. Zašto nam to pokazujete? — upita ga jedan.

Abe Boulder sklopi oči da bi ih zatim polagano otvorio prema Katy Brown. Kimne joj glavom kao da joj želi reći nešto što je ona već znala. Pogledao je i u Shamokina i u drugog Teksasašanina.

No, ne reče ništa.

Pogleda u dvojicu za svojim stolom i reče im:

— Zašto sam vam to pokazao? Već dulje od godinu dana bježim pred unajmljenim ubojicama. Sakrivao sam se u bijednim mjestima, napuštenim logorima, kao kuhar u nekoj družini lovaca na goveda. Činio sam sve moguće kako bih zbrisao sve tragove. Ali svaki put bilo je sve gore. A Katy, koja je ostala uz mene zbog svoje dobrote i vjernosti, vodila je sa mnom isti takav život. Bili smo neprestano u bijegu. Sada je svemu tome konačno došao kraj.

Učinio je brzu kretnju rukom i mali kolt našao se u njegovoj ruci. Ali Teksasašani su bili iskusni revolveraši. Povukoše i oni.

S obje strane odjeknuše pucnjevi.

Katy Brown je htjela posegnuti za oružjem koje je gostioničar držao sakriveno ispod šanka, no treći ju je Teksasašanin u tome spriječio. Htio ju je uhvatiti za kosu i udariti joj glavom o šank, no Shamokin je bio brži: udari Teksasašanina drškom revolvera, nakon čega ovaj sklizne na pod, do njegovih nogu.

Katy je otrčala do Abea Bouldera. On je još sjedio na svome mjestu, a na grudima su mu bile dvije rupe kuda su mu prošli meci. Teško je disao. Katy klekne uz njega i htjede mu pregledati rane. No, on joj reče:

— Oštavi, Katy. Ovako je dobro. Konačno je došao kraj svim bježanjima i sakrivanjima. Idi u neki lijepi grad, gdje se lijepo živi, gdje ljudi nisu ratoborni, već miroljubivi. Za tebe je dobro da je tako.

Bile su to njegove posljednje riječi.

Bal Shamokin pogleda u Katy Brown. Šutke je tu stajala, a niz lice su joj se slijevale suze.

Pojavio se i gostioničar koji je dotad spavao u svojoj sobi na katu.

Ušlo je i nekoliko znatiželjnika. Netko reče:

— Doc je već na putu. Nije veoma pijan. U posljednje vrijeme ima mnogo posla, zar ne?

Shamokin je još stajao kraj Teksasašanina kojega je oborio drškom revolvera. Uzme sa šanka čašu s ostatkom pive i prosu je ovome na lice, nakon čega Teksasašanin dođe k svijesti. Stenjao je i držao se za glavu. Užasno ga je boljela. Ugledao je mrtvog Bouldera i grupu ljudi oko mrtvoga Teksasašanina. Ustane pridržavajući se za šank i stane promatrati Shamokina.

— To ću ti vratiti, proklet bio! — reče mu. — Mi ćemo te ...

— Ništa vi nećete. Oba partnera su ti mrtva. Razumiješ li? Svaki ima metak u želucu. Gubi se odavde, ali konje ostavi da se s pomoću njih naplati pogreb.

Teksašanin se ogleda po prostori-ji, no na njega nitko nije obraćao pažnju. Duboko uzdahne i izide.

Shamokin ga je pratio do vrata i čekao dok nije odjahao. Ostala su jedino dva osedlana konja.

Neko je vrijeme razmišljao da li bi se vratio u salun. Ali čemu? Tamo nije bio nikome potreban. Katy Brown sasvim sigurno neće željeti njegovu pomoć. Jer, za smrt Abea Bouldera ona će kriviti isključivo njega. Sada mu je bilo jasno da je ovaj par imao najbolje skrovište u divljini uz lovce na goveda.

Shamokina je nešto privlačilo taj Katy Brown. Želio joj je reći da mu je žao. Ali odlučio je to učiniti drugi put. Abe Boulder nije bio dobar čovjek, ali je za Katy Brown učinio mnogo kada su je svi napustili.

Teksašani su govorili o nekom Chishamu, Hanku Chishamu. Shamokinu je to ime bilo poznato. U Teksasu je postojao veliki ranč Chisham. Abe Boulder je imao dovoljno razloga da se sakrivao. Najednom mu ga postade žao. Na neki se način osjećao krivim što je baš on naveo Chishamove ljude na njegov trag. Bilo mu je jasno da on tog Abea Bouldera neće tako brzo moći zaboraviti. Pokušao je shvatiti Katy Brown.

Uzjahao je konja i krenuo prema hotelu. Spuštala se noć.

Uđe u blagovaonicu hotela. Bila je prazna. Sve je bilo obavijeno polutamom.

Julia Corbin je izašla iz kuhinje da posluži gosta.

Mirno je prišla njegovu stolu.

— Čula sam već. Bilo je borbe.

On kimne i pogleda je.

— Uskoro ću otići na dulje vremena. Možda me neće biti više od pola godine. Hoćete li još biti ovdje kad se vratim, Julia?

Okrenula se od njega i upalila svjetiljku. Onda se lagano okrenula prema njemu i rekla mu:

— Kada se vratite, bit će borbe, Bale. Valdes Palacio bit će tada opet zdrav i opet će se moći boriti. Ovoga puta borba neće biti prekinuta zbog metka ispaljenog iz zasjede.

— I ja sam duboko uvjeren u to. Očekujem borbu i spreman sam na nju. No, vjerujem da će Hurtado de Mendoza biti razuman, jer ja vraćam sve uz kamate.

Lagano se trznula. Oči su joj plamtjele kad je rekla:

— Kad se vratite kući, naći ćete me ovdje, Bale.

Časak je razmišljao o njenim riječima, a onda promrmljao:

— Vratiti se kući! To zvuči tako neobično. To je ono što sam oduvijek želio.

Položila mu je ruku na rame i rekla mu tvrdim glasom, nastojeći da na taj način sakrije osjećaje:

— Bojim se samo da tada više neće biti ničega što vi nazivate svojim domom. Krivo postupaš, Shamokine. Misliš li da će te Hurtado poštivati i prihvatiti bez otpora tvoju namjeru da ga istjeraš s pašnjaka s ovu stranu granice. Hurtadu je jasno da ćeš ti uskoro biti mnogo moćniji od njega, jer svi znaju da nam-

jeravaš prodati stoku i na taj način doći do novca. No, on će te uništiti onda kad ćeš vjerovati da si ostvario sve svoje nade. Prije nego što si započeo graditi dom trebalo je da uništiš Mendozu...

On položi svoju ruku na njenu i reče joj:

— Sve mi je to dobro poznato. Ali ja nisam nikad bio taj koji prvi započinje. Prepustit ću Hurtadu da odluči.

Julia ga sasluša, odmakne se od njega i zaputi se prema kuhinji. No, on je uhvati i zagrlji. Njihove se usne spojiše u dug poljubac. Osjetio je u tom poljupcu svu vatru koja je u njoj plamtjela, ali je istodobno osjetio da joj misli i osjećaji neka-mo lutaju. On je blago pusti i ona ode. Na neki je način bio razočaran, ali već slijedećeg trena bilo mu je jasno da ona još misli na svoga pokojnog muža. Možda je još muči osjećaj grižnje savjesti da ga time vara. Nije želio dalje razmišljati o tome, jer je znao da će vrijeme učiniti svoje, a pola godine je mnogo vremena. Tada će se on vratiti.

Gosti su pristizali i Julia je imala mnogo posla.

Shamokin pojede večeru koja mu je prijala, izađe iz hotela i zaputi se u dućan da nabavi sve što mu je bilo potrebno.

Kad se vratio u hotel, Julia je već raspremala stolove. Platit će večeru, jer je znao da mu ona ne može ništa pokloniti.

Ona ga pogleda i upita:

— Želiš li ostati sa mnom ovu noć?

Pao je u iskušenje, ali tada se sjetiti da ona još nije slobodna. Uspomene su još živjele u njoj. Toplo je pogleda i odgovori:

— Kad se vratim kući, tada ću ostati.

To reče i izađe.

Nekoliko dana poslije toga goniči stoke čekali su na znak svoga gazde. Bili su raspoređeni oko stada koje je mirno paslo. Shamokin se popeo na obližnji brežuljak odakle je imao pregled nad cijelim stadom. Bio je ispunjen ponosom.

Bilo je to stado od pet tisuća poludivljih goveda, obilježenih žigom SB, a k tome se pridružilo još oko tri stotine grla koja su pripadala doseljenicima.

On će ih odvesti u Kansas. Nije imao nikakvih iluzija. Bio je svjestan činjenice da se upustio u nešto što bi se moglo usporediti s prvom plovidbom oko Kap Horna.

Na putu koji je bio pred njim i kojim će goniti stoku nalazile su se planine, divlje rijeke, pustinje bez vode kao i mnogi neprijatelji. On mora sam pronaći put kojim će goniti stoku. Bio je to put dug preko tisuću i pet stotina milja.

Ako njegovo stado prijeđe svakog dana deset milja, tada će put trajati stotinu i osamdeset dana.

Ali njegovo stado neće moći svakog dana prijeći deset milja. U tom slučaju on se neće moći vratiti za pola godine, već će proteći cijela godina prije nego što se bude mogao vratiti.

Još jednom je o svemu dobro razmislio, a onda se obrati svome zamjeniku Benu Sheyboganu i reče mu:

— Mislim da je sve jasno. Za vrijeme mog izbjivanja radi sve onako kao i dosad. Možeš namjestiti još nekoliko ljudi. Ali upamti jedno: ne bori se protiv Mendoze! Možda će on nešto i pokušavati, ali nemojte

se boriti. Ne pružajte otpora čak ni onda ako će vas htjeti rastierati. razumiješ li? Ne želim nikakvoga sukoba! Uvjeran sam da se i Hurta- do slaže sa mnom. Javi mi ako se ovdje nešto promijeni u našu korist. Stoka se kreće polagano. Obavi- jesti me, Bene Sheybogane!

Ovaj mu potvrdno kimne i reče:

— Možeš se pouzdati u mene, šefe. Možeš biti miran. Ali bio sam uvjeren da ću i ja goniti stoku do Kanzasa.

Shamokin ga pogleda i reče:

— Ne, jer prvi put to moram uči- niti ja. Možeš li shvatiti, Bene, što za mene znači goniti vlastito stado? Nemoj zaboraviti da sam dosad uvi- jek samo razarao, a ovime se moj život stubokom mijenja. On se izmi- jenio onoga dana kada sam od jed- nog starog i umornog čovjeka otku- pio žig SB. Ako uspijem dogoniti ovo stado do Kanzasa, neću se više osjećati kao revolveraš. Možeš li to razumjeti, Bene?

— Sasvim — odgovori mu njegov zamjenik.

Shamokin baci još jedan pogled na stado i vidje da je sve spremno, i da svi čekaju samo na njegov znak. Tada skine šešir, te mahnuvši njime povikne da se orilo na sve strane:

— Kreći! Kreći za Kanzas!

I stado je krenulo uz pratnju fiju- ka bičeva i povike goniča. Krenuli su prema istoku. Na čelu stada na- lazio se bik kojega su dvojica goni- ča vodila privezanoga čvrstim uže- tom za obruč što mu je bio usađen u nos. Bio je to bik predvodnik.

Kiša je padala i stado se nevoljko vuklo. Nije još bilo naviknuto na gonjenje. No, s vremenom će sve biti lakše, a i stoka će se naviknuti.

Shamokin se odvoji od svoga zam- jenika i krene za stadom.

Ben Sheybogan pogleda za njim, okrene konja i pojuri prema jugu, jer, mislio je on, nevolja će stići s one strane, a on se ne smije boriti ako stignu Mendozini ljudi. Najed- nom više nije bio tako siguran da se neće boriti.

Stado se naviklo na gonjenje tek nakon tjedan dana, pa je svakog dana prevaljivalo i do deset milja. Shamokinu i njegovim ljudima bilo je svakog dana sve lakše.

Ponekad je Shamokin mislio na ranč i na sve što je tamo ostavio. Mislio je i o dvjema potpuno različi- tim ženama kakve su bile Julia Cor- bin i Katy Brown. Misleći na Katy Brown, uvijek je osjećao neku kriv- nju. Pitao se da li će ona i dalje os- tati u Santa Barbari.

Razmišljao je i o porodici Mendo- za, a ponajviše o Valdesu Palaciju. Doznao je da će se izliječiti od rana.

Bilo je dana kada je dolazio u is- kušenje da nekoga od svojih ljudi pošalje kući da dozna sve novosti. No, to nije nikad učinio. Pouzdavao se u Bena Sheybogana, jer on bi ga zacijelo odmah obavijestio ako ne- što ne bi bilo u redu.

No, polako je sve što se odnosilo na dom počelo padati u zaborav. Sve njegove misli bile su posvećene njegovu stadu i želji da ga dovede do odredišta.

Svakog je dana dolazilo do nepri- lika.

I goniči su ponekad bili divlji poput goveda koja su gonili, pa je njihovu gazdi bilo teško da ih obuz- da.

Dva su ih puta napale razbojničke družine.

Slijedili su dani bez vode. Neki planinski prijelazi pokazali su se neprikladnima. Jednom prilikom Shamokin je bio prisiljen dati se u potjeru za trojicom odbjeglih kaubojja. Kada ih je vratio, nitko više nije o tome govorio, a oni su i dalje bez prigovora obavljali posao.

VII

Proteklo je točno stotinu devedeset i dva dana kada je stado stiglo do odredišta i kada je Shamokin u Dodge Cityju isplatio svoje goniče.

Uspjelo mu je prodati njegovih pet tisuća pedeset sedam grla i dvije stotine i sedamdeset i pet grla koja su mu povjerili doseljenici. Postigao je cijenu od trinaest dolara i pedeset centi po komadu. Njegovo je stado bilo jedno od prvih. Iako je morao prijeći dugačak put, svojim je ranim dolaskom porazio mnoge stočare iz Teksasa.

Svakom je goniču rekao da može, ukoliko se želi vratiti na ranč, tamo nastaviti stari posao, te da će on sam snositi troškove oko povratka.

No, većina jahača je odbila ponudu. Bili su sretni što se nalaze u Kansasu. U Black Hillsu u Dakoti i Galatin Valleyu u Montani otkrivena su velika nalazišta zlata, što je za ljude bilo na svaki način vrlo primamljivo.

Samo se mali broj ljudi želio vratiti na pašnjake ranča SB, a to je Shamokin znao već i prije. Jer, on je poznavao svoje ljude.

Shamokin je sjedio u hotelskoj sobi sasvim sam. Prodao je čak konje i sedla, kao i kola sa zapregom. Sve što je imao sa sobom pretvorio je u novac. Kad je odbio sve troškove, ostalo mu je više od šezdeset tisuća dolara čiste zarade. Bilo je to mnogo novaca. Tim se novcem neće izmijeniti samo njegov život već i život svih ljudi na području oko Santa Barbare. Sa šezdeset tisuća dolara on je jednak Mendoza, jer Mendoza je raspolagao velikim površinama pašnjaka i njegova su stada bila brojna, ali nije imao gotovine.

Razmišljao je o tome je li vrijedno vratiti se. Tim je novcem mogao započeti novi život bilo gdje. Mogao je čak zaboraviti da je bio revolveraš. Sve je ležalo daleko iza njega. I Santa Barbara i ranč Spanish Bit bili su daleki i nestvarni poput nekog davnog sna.

Ali, ukoliko se ne vrati, tada nije ništa drugo do lovac na stoku, i to lovac velikog stila. Bit će tada jednak onima koje je tjerao sa svog pašnjaka.

Odlučio je stoga da se vrati kući. On se mora vratiti kući!

Sjetio se Julije Corbin, Katy Brown i svih ljudi koje je poznavao u Santa Barbari. Sjetio se i doseljenika.

Kad je podigao glavu, pred njim su stajali sinovi doseljenika, John Miller i Fred Halleran. Pitali su ga za dozvolu da li mu se mogu pridružiti na povratku kući, jer bi tada njihov novac bio sigurniji. A taj je novac za njih značio bezgranično mnogo. Konačno su mogli njime započeti nešto bez ikakvih dugova. Dan njihova povratka kući trebalo je da bude dan radosti i sreće.

Shamokin je odjednom shvatio. Tu se nalazilo nekoliko ljudi koji su na njega čekali, koji su ga trebali i koji su mu vjerovali.

Pogleda ih i reče im:

— Vratit ćemo se slijedećom poštanskom kočijom. Odvest ćemo se do Santa Fe, odakle ćemo već nekako dalje. Želio bih usput proći kraj Fort Apache, Fort Thomasa i Fort Granta, da ondje pokušam sklopiti ugovore s vojskom. To bi za nas značilo mnogo, jer u tom slučaju slijedećih godina ne bismo morali goniti stoku sve do dalekog Kanzas.

Obojica su ga pažljivo saslušala, te kimnuvši rekoše:

— Jahat ćemo s vama, šefe.

Shamokin je zavolio ova dva momka. Gonjenje stoke učinilo je od njih dobre kauboje. Vratit će se s njima u Santa Barbaru.

Putem će morati paziti na novac. Dobro je što je on, Shamokin, brz revolveraš.

Kako je vrijeme brže odmicalo, Ben Sheybogan je postajao sve nemirniji. Nije mu se sviđalo ovo zahtijevanje.

Cijelo je vrijeme provodio u sedlu. Na ranču se zadržavao vrlo malo, iako se tamo osjećao vrlo ugodno. U njegovu stanu bilo bi mjesta i za ženu, a i dječja soba lako bi se mogla urediti, razmišljao je on. Ali on nije bio čovjek koji bi pokazivao osjećaje. Pokopao ih je duboko u sebi.

Ponekad bi odjahao do Santa Barbare i odlazio u hotel na večeru. Sjedio bi tada u kutu i pogledom pratio Juliju Corbin. Nije znao da je njegov šef već poljubio tu ženu i da je mogao ostati kod nje cijelu noć da je htio. Ali Ben Sheybogan

nije bio čovjek koji se znao udvarati ženi. Ne, on je morao biti sasvim siguran u uspjeh. Nije želio ispasti budala.

Bio je mjesec svibanj. Njegov se šef nalazio na putu sa stadom već četiri mjeseca. Sheybogan se opet nalazio u Santa Barbari da se opskrbi u dućanu svime što mu je bilo potrebno. Bilo je već prilično kasno kad je stigao u hotel. Sjedio je sam u blagovaonici. Promatrao je Juliju kako rasprema stol. Očaravale su ga njene skladne kretnje. Znao je već odavno da ona razmišlja o njemu. Donijela mu je kolač od jabuka i kavu, te sjela za njegov stol.

— To je velika čast za mene — reče joj on. — Vjerojatno ste već zapazili da vas poštujem i da se divim vašoj ljepoti.

Ona se lagano nasmiješi. Njene zelene oči su sjale.

— Mislim da sam samo zgodna — reče mu ona. — Ali u ovoj zemlji, gdje ima tako malo žena, muškarcima su sve žene ljepotice. Katy Brown, koja se nalazi tamo preko u salunu, ona je prava ljepotica.

— Da, ona također — reče joj on ozbiljnim glasom.

— Njoj će uskoro pripasti salon — nastavi kroz smijeh Julia. — Zaista predano njeguje svoga šefa, vlasnika saluna. Neki ga je pijanac prije nekoliko dana pogodio u leđa, kada ga je ovaj htio izbaciti kroz vrata. Tko bi pomislio da je Rowdy kadar pucati u leđa.

— Čini se da je to ovdje uobičajeno — promrmlja Sheybogan. — I Shamokinova protivnika, onog Valdesa Palacija, tada su pogodili u leđa. Kako to da će Katy Brown naslijediti salon?

— Njen gazda nema nikakvih nasljednika. Potpuno je sâm. Saznala sam od Doca da nema nikakvih izgleda da preživi. Metak mu je probio pluća. Katy ga njeguje zaista vrlo požrtvovno. Dobra je to djevojka, a i mnogo je ljepša od mene. Ali vi ste spomenuli još jedno ime, Sheybogane?

— Zovite me Ben — reče joj on.

— Vrlo rado, samo i vi tada morate mene zvati Julijom — odgovori mu ona.

— Dobro, Julia. Ovo je dobar dan za mene. Na koje ste ime mislili? Vjerojatno na Valdesa Palacija?

— Baš na njega, Ben.

— Što je s njim?

— Sasvim je ozdravio. Kad se Shamokin vrati kući, Palacio će ga ubiti.

— Ako mu to uspije — naceri se Sheybogan.

— Uspjet će mu, jer će pucati s leđa. Neće ga pozvati na dvoboj. On je uvjeren da ga je tada Shamokin htio ubiti iz zasjede, a kako mu to nije uspjelo, Palacio se želi osvetiti. Razumijete li, Ben? Neće mu htjeti dati šansu. On čeka samo na to da se Shamokin vrati kući. Tada će mu postaviti zasjedu.

Ben Sheybogan popije gutljaj kave, dok mu je lice postalo potpuno bezizražajno.

Julia Corbin ga je promatrala. Vjerojatno je opasan. Samo bi takvom čovjeku moglo poći za rukom da uništi jednog Valdesa Palacija.

No ona odjednom potisne sve te misli, bojeći se da bi ih Ben mogao pročitati.

— Zašto mi sve to pričate, Julia? — upita je on ozbiljnog izraza lica.

Spustila je pogled na ruke, kao da ih je time željela prisiliti da miruju.

— On želi da mu pripadnem — odgovori mu ona. — Prijeti mi da će me poslati u Mexico u jednu od onih ozloglašanih kuća. Prijeti mi da će me, ako me ne dobije časnno, tamo platiti novcem. Bojim se. Moj je muž nekada bio u ovoj zemlji ono što je Palacio danas. Ponekad dođe ovamo i govori tada o mnogim stvarima. Poznate su mi sve njegove namjere. Ben, ako se Shamokin vrati kući, upast će u klopku. Ili...

— Ili? — upita on brzo i ona osjetiti vatru koja se skrivala iza njegove prividne mirnoće.

— Ili mora netko prije Shamokinova povratka maknuti Palaciju zauvijek — reče ona tvrdim i oporim glasom. — Postoje samo te dvije mogućnosti: ili će Shamokin upasti u klopku ili će netko prije toga ukloniti Palaciju, jer on čeka na Shamokina.

— Dobro — reče Sheybogan.

Ispije kavu, ustane naglo od stola, položi na stol pola dolara i obrati joj se riječima:

— Vi ste jedna hladna i proračunata osoba.

To reče i napusti hotel. Osjetio je kako mu se srce ispunjava hladnoćom.

Nije bio tolika budala da ne bi shvatio njenu namjeru. Pokušavala ga je nagovoriti da iz zasjede ubije Valdesa Palaciju, prikrivajući se pri tom dobronamjernošću, kojom je navodno željela spasiti Shamokina. No, ona je to činila samo zbog sebe. Bojala se za sebe. To je bio jedini razlog zbog kojeg ga je pokušavala nagovoriti da postane ubojicom.

Kakva hladna i proračunata žena, pomisli on još jednom.

Odvezao je konja, no nije ga uzjahao, već se zaputio prema salunu. Želio je još nešto popiti, a osim toga je postojala mogućnost da tamo sretne nekoliko kauboja koje bi mogao zaposliti. Sve je teže bilo naći ljude koji bi bili voljni raditi za ranč Spanish Bitu.

Znao je da šaputanja nisu sasvim neosnovana i da se Mendoza zaista sprema da sa stotinu ljudi navali na ranč i uništi sve što se nalazi na Spanish Bitu.

Svi ljudi koji bi bili spremni raditi za njega bili su revolveraši, a takve je teško naviknuti na posao na ranču. Znao je da će sve biti drugačije kad se Shamokin bude vratio.

Ušao je u salon. Nije bilo mnogo gostiju, a oni koji su se tu našli bili su ljudi neprikladni za bilo kakav posao.

Katy Brown je stajala za šankom. Kimnula mu je u znak pozdrava i nasmiješila mu se.

Kad mu je pružila naručeno pivo, on je bolje pogleda. Djelovala je neispavano. No, unatoč tome trudila se da djeluje ljubazno.

— Kako je gazdi? — upita je on.

— Umrijet će — odgovori mu ona. — Doc je gore kod njega. Umiri se i ne želi da zatvorim salon. Čak je zaželio da kasnije pjevam. Želi me još jednom čuti. Želi da sve bude kao i za njegova života.

— A zašto ne, ako mu je to posljednja želja — promrmlja Sheybogan i uzme pivo.

Odjednom spazi u ogledalu jedan lik. Iako ga nikad prije nije vidio, znao je da je to Palacio, Valdes Palacio.

Mirno je pio pivo, jer ga je instinkt upozoravao na opasnost.

Palacio je sigurnim korakom prišao šanku. Mamuze na njegovim čizmama zvonile su poput srebrnih zvonaca. Djelovao je poput okičenog pauna.

Promatrali su jedan drugoga u ogledalu. Palacio je bio za glavu viši od njega, ali ne i teži. Njegove svijetle oči činile su jak kontrast njegovu izrazito tamnom licu. To mu je davalo izraz pantere.

Iako nisu prozborili ni riječi, njihove su oči vodile razgovor.

Ben Sheybogan baci na šank nekoliko centi i napusti salon. Popne se na konja i krene iz grada.

Na putu prema ranču zastao je nekoliko puta da se uvjeri da li ga tko prati ili ne. No, nikoga nije čuo. I njegov je konj bio miran, a Sheybogan se uvijek mogao pouzdati u sluh svoga konja.

Sheybogan je pričekao da zvijezde postanu jasne i da se mjesec digno visoko. Sve se pričinjalo kao da je okupano srebrom. Bila je prekrasna noć. Prava noć Arizone.

Sheybogan je jahao dalje i neprestano se u mislima vraćao na tog Valdesa Palaciju. Osjećao je da se ovaj nalazi negdje u blizini. Bio je siguran da ga osjećaj ne vara.

* * *

Valdes Palacio je jahao između stijena, a sjene drveća koje je ovdje raslo dobro su ga sakrivale. Na glavi mu je bio veliki sombrero ispod kojega mu se nije vidjelo lice. Najednom se javi:

— Sheybogane, želim ti uputiti samo jednu riječ. Znaš, u salunu te nisam htio povrijediti. Bilo je prisutno previše ljudi, ali ovdje ti to moram reći.

Zašutio je na tren.

Ben Sheybogan je sjedio mirno u sedlu. Konja je zaustavio četiri koraka od Palacija. Šutio je i čekao.

— Moram ti reći da se gubiš do đavola! Došlo je vrijeme da te otjeram. Ne iz osobnih razloga, amigo. Ja nemam ništa protiv tebe. Ali to je isto kao i tada kada je Shamokin nakon svog dolaska ovamo protjerao ljude Hurtada de Mendoze. Situacija je sada obrnuta. Ja ću sada reći tebi da se gubiš. Jesi li me razumio, amigo?

— Mislim da sam te razumio sasvim dobro — reče mu Sheybogan.

— Ali, na žalost, to neće ići, amigo. Drago mi je što radim baš za Shamokina, a on mi je naredio da vodim računa o svemu što je u vezi sa Spanish Bitom. Upozorio me je i na to da ne započinjem nikakvu svađu, te da se ne smijem boriti ni protiv koga. No, ja ga neću poslušati. Borit ću se za njega. Razumiješ li ti mene, amigo?

Valdes Palacio kimne svojim velikim šeširom.

Neko su vrijeme stajali jedan nasuprot drugome i razmišljali. Možda su obojica pokušavala naći neki izlaz. No, nisu ga našli.

— Tada ću te morati ubiti, Sheybogane — promrmlja Palacio. — Jer, kad se Shamokin vrati kući, ne smije naći ništa što je nekad predstavljalo ranč Spanish Bit. To je želja moga gazde.

Zastao je, a onda je nastavio:

— Julia je sjedila za tvojim stolom. Prozor je bio otvoren i vi to niste zamijetili. Čuo sam svaku riječ koju ste progovorili i ja znam da te je željela nagovoriti da me ubiješ s leđa. Ona je životinja. Želi me vidjeti mrtvoga. Boji se da će

mi morati pripasti, da će me morati ljubiti. Ona me je tada pogodila u leđa i time pomogla Shamokinu protiv njegove volje. Znam da se Shamokin želio boriti sa mnom kao muškarac. Čitao sam to u njegovim očima. A kako stoji s tobom, Sheybogane?

Ovaj je još šutio.

Znao je da bi bilo dovoljno da okrene konja i da zauvijek nestane iz ove zemlje. Možda je mogao odjahati prema Kanzasu i tamo predusresti Shamokina. Tada bi se vratio s njim. Kada bi se vratili zajedno i s mnogo novaca, tada bi mogli ovdje povesti borbu, ali ovako...

Ali Ben Sheybogan nije želio otići. Njega nitko ne može odavde potjerati. Uspravi se u sedlu.

— Zahvalan sam ti, Valdese, što me već u salunu nisi ovako ponizio. Misliš li da moju odanost Shamokinu može slomiti jedan takav čovjek kakav si ti? Želiš me otjerati kao šugavog psa?

Valdes Palacio zatrese glavom. Šešir je zabacio na leđa, te mu se moglo vidjeti lice.

— Ti si, Sheybogane — promrmlja on — pravi hidalgo, pravi kabalero. Ja čekam!

— Kada se još jednom odazovu noćne ptice — odgovori mu Sheybogan.

Tek što je to izgovorio, začuje se prodoran vrisak noćnih ptica.

Oni potegose revolvere.

Valdes Palacio je bio brži. Mnogo brži. Pravi čarobnjak. Sheybogan je bio također brz, no šanse su mu bile ravne ničtici. Pucao je u zrak, a metak protivnika zbacio ga je sa sedla. Pao je na zemlju i ostao tu nepomoćno ležati. Bio je pogođen

prije nego što je uopće izvukao kolt.

Valdesu Palaciju ote se uzvik koji je bio mješavina žaljenja i proklinjanja. Prišao je bliže. Bacio je pogled na tijelo koje je nepomično ležalo na zemlji. Spazi ranu na glavi.

— Bio si ponosan čovjek, Sheybogane — promrmlja Palacio i odjaše.

Ponoć je već odavno prošla kad je Valdes Palacio ponovo stigao u Santa Barbaru. Salun je bio zatvoren, ali su na stepenicama verande sjedila dva čovjeka s bocom u ruci.

Palacio ih je dobro poznao. Bili su to njegovi ljudi. Došli su zajedno s njim.

Jedan reče:

— Hoćeš li potegnuti koji gutljaj, Palacio? Salun je zatvoren. Vlasnik je mrtav. Lijepa senorita je još jednom morala pjevati. Bila je to njegova želja. Pjevala je posebno lijepo. Samo za njega. Cijeli je salun ostavio lijepoj senoriti. Sada će voditi salun u Santa Barbari žena kojoj nema ravne u ljepoti nadaleko i naširoko. Ili možda misliš da je ona tek druga po ljepoti? Je li senora iz hotela ljepša? Što ti misliš, Palacio?

Palacio odbije ponuđeno piće.

— Ne sad, Roberto, ne sad, stari moj. Pitaš me koja je ljepša? Teško je reći. Svaka ima svojih prednosti. Što se mene tiče, mislim da je ona iz hotela ljepša.

Ova dvojica zapanjeno ga pogledaše kad su to čuli.

— Da, ona mi se više sviđa nego ova koja će odsad voditi salun. Ali ona je i mnogo lošija i pokvarenija. Povest ćemo je sa sobom. Kad stignemo preko granice, vi ćete je odvesti u Murillo u kuću Dolores Santos. Isporučite Dolores moje najbo-

lje želje i kažite joj da s ovom novom ne treba postupati nimalo drugačije nego sa ženama koje se nalaze u njenoj kući. Jeste li me shvatili ili ste već toliko pijani da ne razumijete što govorim?

— Nikad nismo pijani kad nam ti unaprijed kažeš da ćeš nas još trebati. Do jutra bismo polako ispili ovu bocu, a za dvojicu takvih kakvi smo mi to ne bi bilo dovoljno da se napiju. Ali, Palacio, da se ti možda nisi samo našalio? Zar je to tvoja posljednja?

Palacio je neko vrijeme šutio. Stajao je nepomično, naslonjen na ogradu verande. Lice mu je bilo obasjano mjesečinom i sjajem zvijezda. Vidjelo se na njemu da vodi borbu sam sa sobom. Ali taj tren neodlučnosti ubrzo je prošao.

Kad je opet mogao vladati osjećajima i glasom, odgovori im mirno:

— Najveća joj je želja da me vidi mrtvoga. Pokušava nagovoriti ljude da me ubiju. Jednom će joj to i poći za rukom. Tek kad će biti kod Dolores moći će sve shvatiti i bit će joj jasno da je morala sve zaboraviti, kao što sam i ja zaboravio. Hajdemo!

Zaputiše se šutke na izvršenje naredbe, jer tako su bili naučili. To je bio veliki Palacio, desna ruka još većeg Hurtada.

VIII

Julia Corbin se probudila kad je u njenoj sobi zasvijetlila svjetiljka.

Otvorila je oči, a kad je ugledala Palaciju, nije ni pokušala pomaknuti se, već je ostala mirno ležati. Zna-

la je da joj nitko ne bi mogao pomoći. Ruku je neprimjetno zavukla pod jastuk.

Palacio se okrene prema njoj i podrugljivo joj reče:

— Ne trudi se, jer je deringer već kod mene. Kad sam ušao, spavala si tvrdim i dubokim snom. Moja blizina nije bila dovoljna da te probudi.

— Kako ste ušli ovamo? Soba je bila zaključana i...

On samo odmahne rukom i odgovori joj:

— Nema tih vrata kroz koja ja ne bih mogao proći. Još kao mali dječak dobio sam solidnu poduku od ljudi koji su bili majstori u tom smislu. Bio sam jedan od najvećih lopova u Mexico Cityju i mogao sam ući u svaku kuću. Trebalo je samo da odaberem kuću u koju želim ući.

— Što želiš ovdje? — upita ga ona i podigne se u krevetu, dok je pokrivač navukla do vrata.

— Ne moraš se toliko stidjeti. Uskoro ćeš se morati naviknuti na to da se ne stidiš, jer će muškarci, koje ćeš upoznati u kući Dolores Santos, htjeti vidjeti mnogo više — odgovori joj on sa smiješkom.

Mislila je da sanja ružan san. Ugrize se za usne kako bi se uvjerila da možda ne sanja. Ali sve je bilo okrutna stvarnost. Valdes Palacio je bio ovdje u njenoj sobi i na svaki je način želio oteti je i odvesti u neku sumnjivu kuću. Sve je shvatila i nije imala nikakvih iluzija. Sve je čula i sve je bila istina.

Zahvaćena panikom, željela je odjednom skočiti iz kreveta i zvati u pomoć, ali što bi joj to koristilo? Ništa. U Santa Barbari nije bilo ni-

koga tko bi sakupio dovoljno hrabrosti i odvažnosti da se suprotstavi opasnom Valdesu Palaciju.

Julia sakupi svu hrabrost i upita ga napadno mirnim glasom:

— Zašto mi to želiš učiniti, Valdes?

On se dalje cerio, a na tamnom licu zlobno su mu sjale svijetle oči kad joj je rekao:

— Ben Sheybogan je bio pravi čovjek. Željela si ga nagovoriti na to da me ubije. I to iz zasjede. S leđa. Ali nisu svi poput tebe. Kad već to tebi nije uspjelo, dala si se u potragu za ljudima koji bi to učinili umjesto tebe. Dosad se nisi namjerila na pravoga. Ja sam te upozorio. Da, ubio sam tvog muža zbog toga što nije bio vjeran Hurtadu. Ali shvati jedno: ubio sam ga u poštenoj borbi. Želio sam novi početak za nas oboje, Julia, ali ti me još uvijek mrziš. Neću čekati da nađeš nekoga tko bi bio spreman da me ubije. Ne, sada ću te odvesti. Možda ću te i ja koji put posjetiti u Murilu kod Dolores Santos.

Ona iskoči iz kreveta i baci pokrivač prema njemu, nadajući se da će na taj način barem za jedan kratak tren biti u prednosti. Jedino što je tog trena željela bilo je da iskoči kroz prozor. Zahvatio ju je smrtni strah. Bila je uvjerena da veći strah ne bi osjetila ni da joj plamenji jezici obavijaju tijelo.

No, on ju je uhvatio za kosu. Nije pokušavala vrisnuti, već se okrenula prema njemu i rekla:

— Ne možeš to učiniti, Valdes!

Kroz tanku tkaninu njene spavaćice osjetio je toplinu njena tijela. Pričnilo joj se da je postigla vlast nad njim. Mislila je da on neće moći odoljeti njenim dražima. Ali

on se savladao i grubo ju je odbacio.

— Ne, ti bi mi zarila nož u leđa — reče joj grubo. — Najprije te moram slomiti.

Pokušala se boriti. Nastojala je domoći se njegova kolta. Ali on se samo smijao i jednom svojom rukom zahvatio njene obje ruke.

— Udite! — pozove onu dvojicu koja su čekala njegov poziv ispred vrata. — Udite, prijatelji!

I oni udoše. Ovo im nije bilo prvi put da sudjeluju u otmici. Bili su dovoljno dugo razbojnici. Znali su kako se to radi.

Kad su je posjeli na konja, Julia Corbin nije na sebi imala ništa drugo do svoje lagane spavačice i preko nje prebačenog kaputa. Bila je bosonoga.

Nije zvala u pomoć, jer pomoć ne bi ni stigla. S druge strane, ovi razbojnici nisu znali za milost. Zapušili bi joj usta, a možda bi je i udarili. Bili su slijepo odani Valdesu Palaciju. Zapravo, još nikad u njihovu životu nije im bilo tako dobro kao sada. Uz Palaciju su se osjećali jaki i moćni.

IX

Kad je svanulo, Sheybogan je došao k svijesti. Shvatio je jedino da je živ, jer je osjećao užasne bolove.

U prvi tren pomisli da je noć.

Ali sunčana toplina i pjev ptica govorili su mu da je dan. Sada je znao da je bilo tamno samo pred njegovim očima. Vjerojatno je bio slijep.

To nije bilo nikakvo čudo, jer nakon onakvog pogotka sigurno su mu bili ozlijeđeni mnogi živci.

Pokušavao se na taj način utješiti.

Neko je vrijeme nepomično ležao. Zatim ga je zahvatila užasna panika. Želio je ustati i zvati u pomoć, a pomišljao je i na bijeg. Sunce bi mu pri tom pomoglo. Ono izlazi na istoku. Znao je: tako dugo dok će ga osjećati na leđima kretat će se prema zapadu, a tamo leži Santa Barbara. No, tada se opusti. Polagano se smirio. Znao je da ne smije biti bez nade. To što trenutačno nije vidio bilo je vjerojatno u vezi s potresom mozga. Možda će se sve smiriti nakon nekoliko dana mirovanja.

Odjednom mu postane jasno da ne može ovdje ostati.

Osjećao je strašnu žeđ. Vjerojatno bi mu pomoglo da može negdje isprati rane i osvježiti se hladnom vodom. Bolovi bi tada sasvim sigurno postali podnošljiviji.

No, istovremeno se pitao: na koji bi način mogao stići do grada? Nije vjerovao da bi mu to uspjelo.

Ležao je i dalje tako i razmišljao o mogućnosti da bi ostatak života mogao provesti sasvim slijep. Kod pomisli na to, panika ponovo ovlađala niime.

Odjednom začuje rzanje konja. Pitao se je li to njegov konj ili se Valdes Palacio još nalazi negdje u blizini.

Razmišljao je o Valdesu Palaciju i čudio se njegovoj brzini u potezanju kolta. Nije bio više sasvim siguran da bi ga Shamokin mogao savladati. No, imao je sreću da ga je Palacio smatrao mrtvim i ovdje ga ostavio.

Ali, je li sreća biti živ, a slijep?

Sheybogan je dalje razmišljao o Juliji Corbin i o njenom nastojanju da ga nagovori da iz zasjede ubije Palaciju. Odjednom je prema njoj osjetio odbojnost. Bila je to hladra i proračunata žena.

Ili je možda cijelu stvar ipak bolje ocijenila? Možda je zasjeda zaista bila jedini način da se spasi Shammokin i da se održi Spanish Bit?

Sve je sada bilo prekasno. On je sada isključen iz borbe. Valdes Palacio smatrao ga je mrtvim.

Opet je začuo rzanje i mirnim glasom pozove konja:

— Dođi ovamo, Speck!

Ali konj ponovo zarže i ostane tamo gdje je bio. Bio je to konj dresiran za gonjenje stoke i krenuo bi samo tada kad bi osjetio zatezanje uzdi, a Sheybogan ih je pri padu ispustio.

On ga ponovo pozove i konj mu prepozna glas te mu se približi.

Tražeci rukom, Sheybogan pronađe čuturu vode. Natopi vodom rubac i pritisne ga na bolno mjesto.

Učinilo mu se da vidi svjetlost, no već časak nakon toga sve je opet utonulo u tamu.

Znao je da se na neki način mora popeti na konja. Sakupljao je snagu i hrabrost. Konačno mu je uspjelo i on se našao u sedlu.

Znao je da će jahanje prouzrokovati još jače bolove u glavi, ali drugog izbora nije imao. Morao je na bilo kakav način stići u Santa Barbaru. Morao je negdje pronaći neki ležaj gdje će moći neko vrijeme ležati u miru.

Razmislivši još jednom o svemu, odlučno podbode konja i krene put Santa Barbare.

Kad je stigao u Santa Barbaru, bilo je već podne. Mudra je životinja osjetila da je njen vlasnik ne može voditi, pa se sama vraćala putem kojim je i došla.

Isprva nitko na njega nije obraćao pažnju. Tek kad je konj stao ispred hotela, okrenuše se prema njemu gosti koji su ovdje uzalud čekali na ručak i kojima je mali Charly pokušao objasniti da senora nije ovdje, već da je otišla s nekim ljudima. Odjednom uzvikne netko od prisutnih:

— Hej, pogledajte ovoga ovdje! Pa to je zamjenik sa Spanish Bit! Što mu se dogodilo?

Sheybogan je bio vrlo blizu nesvijesti. Kad je začuo svoje ime, podigao je glavu i rekao:

— Ne vidim vas! Moj me konj doveo ovamo. Slijedio je vlastiti trag. Može li me tko smjestiti u krevet i pozvati liječnika? Charly, jesi li još ovdje? Pomozi mi, momče!

Mali ga je Charly odmah prepoznao i krenuo prema njemu.

— Pomoći ću vam. Ovdje sam. Evo vam moje ruke. No, najprije morate sjahati.

Svi su zurili u Sheybogana otvorenih usta. Zaboravili su i na glad. Shvatili su da je opasno ranjen u glavu.

— Pridržite ga! Past će na zemlju! — uzvikne jedan glas.

Kad se Sheybogan ponovo probudio, bolovi u glavi bili su nešto slabiji. Netko mu je pružao piće. Otvario je oči, no jedino je mogao razaznati svjetlost. Nije mogao zapaziti nikakvih obrisa ili predmeta.

Čuo je glas Doca Alexa Hendersona:

— Zar još ništa ne vidite? Svjetiljku ću vam prinijeti očima. Što vidite?

— Vidim svjetlost kako se pomiče slijeva nadesno, ne, sada zdesna nalijevo — odgovori mu Sheybogan.

— Možda će opet biti sve dobro — zabrundao je Doc. — Ranu sam vam dobro uredio. Nalazite se u hotelu, ali Julije Corbin nema ovdje. Otišla je. O vama će se brinuti Charly. I Katy Brown će se pobrinuti o vama. Niste sami. Tko vas je tako udesio? Tko je u vas ispalio ovu kuglu?

Ali Sheybogan mu nije odgovorio. Zaspao je.

...

Dugačak je put od Dodge Cityja u Kansasu do Santa Barbare na granici između Meksika i Arizone.

Shamokin je isprva smatrao dobrim znakom da mu od kuće nisu stizale nikakve vijesti. To je trebalo značiti da se ništa nije promijenilo, niti se išta dogodilo.

Ali na povratku kući, u pratnji dvojice doseljeničkih sinova koji nisu marili za zabavu, već se odmah zaputili kući, postajao je svakim trenom sve nemirnijim. Možda ga je to instinkt upozoravao da nešto ne valja. Sada više nije morao misliti samo na stado i njegove su misli opet bile posvećene onome što je značilo njegov dom. Što je bio bliže cilju, njegov je strah bivao sve veći.

Tješio se da bi mu Sheybogan zacijelo poslao i dobre i loše vijesti da se što dogodilo. Ali on nije ništa slao.

Ni njegovi pratilci, John Miller i Fred Halleran, nisu mnogo govorili. I njih su mučili slični problemi. Od

kuća im također nisu stizale nikakve vijesti.

Nabavili su dobre konje i na njima se zaputili na posljednji dio puta. Dosad je put protekao bez nekih poteškoća. Iako su imali uza se mnogo novaca, nitko im ga nije pokušao oteti. Shamokin je više puta zaostao, kako bi provjerio da li ih tko prati. Nije otkrio nikoga.

Te večeri, kad su kasno nakon ponoći htjeli zapaliti vatru, Shamokin im reče:

— Momci, kao što znate, želio sam posjetiti još neke vojne jedinice s namjerom da s njima pokušam sklopiti ugovore o otpremi stoke. Ali sam u međuvremenu sve to odbacio. Zadržali bismo se predugo na putu. Vratit ćemo se ravno kući. Ako budemo jahali tako brzo kao do sada, stići ćemo kući za tri dana.

Vidio je na njima da ih je ta vijest vrlo obradovala. Jer, njihove brige nisu bile ništa manje od njegovih. Kad su bili od Santa Barbare udaljeni jedan dan jahanja, morali su ponovo rasedlati konje i pustiti ih da se odmore. Nisu mogli dalje. Upalili su vatru da pripreme nešto za večeru. Primamljen mirisom pržene slanine i kave, prišao im je neki osamljeni jahač. Pozvali su ga da im se pridruži.

Pridošlica je upitao:

— Da li bi bilo dovoljno i za četvoricu? Ili želite otjerati gladnog čovjeka.

Bio je odrpan i neobrijan. Djelovao je kao skitnica.

Shamokin je promatrao i čovjeka i konja. Znak na konju nije pripadao Mendози. Ali to nije trebalo ništa značiti. Možda su posvuda namjestili ljude kakav je ovaj ovdje.

No, s druge strane mogao je to zaista biti neki slučajni prolaznik.

— Dođi — reče mu Shamokin. — Ima dovoljno za sve nas. Dolaziš li iz Santa Barbare, amigo?

— Prije tri dana tamo mi je netko platio piće, a to je ujedno bilo i posljednje dobročinstvo koje mi je bilo ukazano — reče pridošlica.

I prihvatio se jela. Gutao je tako pohlepno da su se ostali plašili da se ne zadavi.

— Ima li kakvih novosti u Santa Barbari? — upita ga Shamokin glasom u kojem nitko ne bi mogao zamijetiti radoznalost.

— Ah, mali je to i bijedan gradić — reče ovaj. — Jedina zabavna stvar u njemu jest salun. Taj ima takvu gostioničarku da čovjeku stane pamet. Najljepša žena koju sam dosad vidio. Pjeva svake noći. Hotela više nema. Hotel je zapravo još tamo, samo nitko u njemu ne radi. Pričali su mi da je prije u njemu radila i vodila ga neka ljepotica, ali nju su nekamo odveli. Priča se da se nalazi u nekom bordelu s druge strane granice. Netko ju je vidio tamo.

— A u kojem je gradu? — upita Shamokin i dalje mirnim glasom.

— Mislim da je u Murillu. Da, kod Dolores Santos u Murillu. To je poznata kuća. Tamo svraćaju i bogati kabalerosi, a jednom je bio tamo i jedan general prilikom posjete svom starom prijatelju Hurtadu. Njegova hacienda leži samo nekoliko milja od granice. Ali ja ionako nisam imao novaca za hotel. Čak ni za hranu u restoranu. To bi bile sve novosti iz Santa Barbare. Inače nema ničega novog.

— Kako je sa Spanish Bitom? Tamo su te mogli namjestiti kao

kauboj, prijatelju. Tamo bi dobio posao. Zašto nisi pokušao naći posao kod Bena Sheybogana na ranču SB?

Shamokinov je glas neprimjetno zatitrao. Strpljivo je čekao da skitnica proguta zalogaj.

Ovaj je i dalje marljivo žvakao i smješкао se. Onda reče:

— Spanish Bit? Da, taj je ranč nekada postojao. Ali više ga nema. Spomenuli ste i neko ime? Ben Sheybogan, zar ne? O njemu sam također čuo. Bio je pogođen metkom u glavu i od toga je oslijepio. Čeka na svoga šefa Shamokina. Mali Charly iz hotela vodi ga naokolo kao vjeran pas. Čak i jaše s njime. Govori se o tome da će se taj Shamokin vratiti s gomilom novaca koji je dobio prodajem svoga stada. Nakon njegova povratka svi očekuju neko čudo. Sve će navodno postati drugačije. Jeste li vi Shamokin? Gotovo bih u to povjerovao.

Rekavši to, skitnica posegne za novim zalogajem. Količina koju je strpao u sebe bila bi dovoljna za dvojicu. Ta golema glad navodila je na sumnju da je riječ o običnoj skitnici. Vjerojatno je to ipak jedan od Mendozinih čuvara koji nadgledaju ovaj put.

Shamokin ga pogleda i odgovori mu mirnim glasom:

— Da, ja sam Shamokin.

Znalačkim okom pogleda konja i ustanovi da je životinja sasvim odmorena. Vjerojatno nije bio na putu više od desetak milja. To je bilo sumnjivo. Pogleda skitnicu, te mu reče:

— Uzet ću tvog konja, a ti uzmi moga. Kad se odmori, vidjet ćeš da si napravio dobru zamjenu. Evo ti

još pet dolara kao dodatak. Jesi li zadovoljan?

Ovaj kimne.

— Mislim da je to dobar posao. Rado ću to učiniti.

To reče i uzme ponuđenih pet dolara.

Shamokin pogleda prema svojim pratiocima, te im reče:

— Znaš gdje me možete naći. Ili ću biti u Santa Barbari ili na ranču. Sada mi se žuri.

Oni samo potvrdno kimnuše. Razumjeli su se. I njima se žurilo kući da saznaju novosti o svojim porodicama. Nadali su se da su njihove u najgorem slučaju protjerali. Uvijek su tako radili s doseljenicima.

— Mnogo sreće, šefe! — reče mu John Miller.

Shamokin osedla novog konja i vinu se na njega.

— Mnogo sreće, Shamokine, bit će vam potrebna! — reče mu skitnica.

U glasu mu se osjećala poruga. No, Shamokin ga više nije čuo.

On podbode konja i životinja se dade u trk, jureći kroz tamnu noć prema jugu.

Skitnica se podigne, obriše masne ruke o hlače i reče suhim glasom:

— Ovaj jaše u svoju smrt. Oni tamo već čekaju na njega. Zar ste vi jedini kauboji koji su se s njim vratili kući? Kada je odlazio, bilo je s njim mnogo ljudi. Hoće li doći još neki?

— Što se to tebe tiče? — upita ga Fred Halleran.

Skitnica se naceri:

— Mene zanimaju mnoge stvari. I ovih pet dolara dobio sam za informaciju koju sam dao vašem šefu.

— Znaš li nešto o doseljenicima koji su se bili smjestili kojih deset do petnaest milja istočno od Spanish Bita? — upita John Miller.

Vidjelo se da bi najradije odmah odjahao.

— Doseljenici? Ah, njih je u međuvremenu stiglo još više. Ali neće se moći održati. Ako se nije uspio održati Spanish Bit, kako bi to uspjelo nekolicini doseljenika? Mislim da sam čuo u salunu da će i oni morati otići. Želite li još što saznati?

U glasu skitnice osjećala se poruga. John i Fred su to i osjetili, no morali su pričekati da se njihovi konji odmore, pa će tek tada moći nastaviti put kući.

X

Kad je svanulo, Shamokin zaustavi konja na obronku iznad jedne pećine. Drveće mu je bilo dobar zaklon. Pogled je usmjerio prema zapadu.

Nebo je bilo već svijetlo i rosa u travi nestajala je pod prvim zrakama sunca.

Tada Shamokin spazi u daljini oblak dima. Dizao se na mjestu gdje se nalazio njihov posljednji logor. Tamo je noćas gorjela vatra oko koje je sjedio zajedno s Johnom Millerom i Fredom Halleranom. Tamo mu je i ona skitnica ispričala sve događaje koji su se zbili za vrijeme njegove odsutnosti.

Sada mu je bilo jasno da je to bio Meñdozin čovjek. Bio je to dimni signal kojim je najavljiavao njegov dolazak.

Ali, oni su mogli znati da će i on opaziti taj znak i da će mu biti jasno o čemu je riječ.

Znači, klopke neće biti.

Znao je da će na njega čekati samo Valdes Palacio.

Kad je toga postao svjestan, osjetiti u želucu laganu nervozu.

Što to znači? Je li to strah pred Valdesom Palacijem? Je li mu to njegov instinkt govorio da on nije dorastao tom revolverašu? Shamokin je znao da svaki revolveraš jednom u životu naiđe na drugog revolveraša, kojemu nije dorastao.

Shamokin je uvijek čekao na znakove upozorenja koje mu je upućivao njegov instinkt.

Je li to ovoga puta bila opomena?

Da li prijeći preko svega ili dopustiti da taj osjećaj upravlja njime cijelog života?

Jahao je dalje i razmišljao.

Stup dima uzdizao se i dalje iza njegovih leđa i isticao se na vedrom nebu.

Možda stigne prije Valdesa Palacija? Koga li će ovaj dovesti sa sobom? Hoće li možda doći sâm?

Ben Sheybogan je toga jutra izišao iz hotela. Stanovao je tu s malim Charlyjem. Bio je ovdje od onoga dana kad je bio ranjen i oslijepljen, kada je Julia Corbin otišla.

Sheybogan više nije bio u tolikoj mjeri vezan za mladića. Sada je već mogao hodati s pomoću štapa kakvim se služe slijepci.

Svakome tko bi ga vidio bilo je odmah jasno da je sasvim slijep. Govorile su to njegove ruke kojima je tapkao oko sebe.

Na glavi je imao šešir, a na sebi je nosio kaput koji mu je sada bio prevelik.

Nitko nije mogao opaziti da ispod tog širokog kaputa nosi revolver.

Ali što može učiniti slijep čovjek s revolverom?

To, pitanje nije nitko postavljao, jer nitko nije ništa znao o sakrivenom koltu.

Charly, bivši hotelski sluga, pride mu bliže i upozori ga na dim koji je opazio na istoku.

Sheybogan promrmlja:

— Dobro, Charly. Evo ti jedan dolar i idi nabaviti sve što je potrebno za jedan dobar ručak. Danas je veliki dan.

U glasu mu se osjećao neki čudan prizvuk. Charly ga malo začuđeno pogleda, a onda se okrene i bez riječi se zaputi tamo kamo ga je njegov šef poslao. Bio je vjeran Benu Sheyboganu isto tako kao što je bio vjeran Juliji Corbin. U posljednje ga je vrijeme Sheybogan često slao na krov da motri što se događa u daljini, ne bi li možda otkrio neke dimne ili svjetlosne signale.

Iako je Charly rekao da ga dim koji je spazio na istoku podsjeća na dim Indijanaca, Sheybogan je znao da je riječ o jednom sasvim drugačijem signalu. On ga je očekivao. Znao je da će se jednoga dana pojaviti. Znao je da Valdes Palacio čeka na Shamokinov povratak, da se prikrasao poput vuka koji vreba na janje.

Ali Shamokin neće biti janje koje će upasti u klopku.

Sve to vrijeme misli Bena Sheybogana bile su zaokupljene Valdesom Palacijem.

Pokušavao je izjednačiti se s njime.

Ponekad je Valdes Palacio dolazio na verandu hotela. Tada bi njih dvojica dugo razgovarali. Svaki put

Palacio ga je ispitivao da li može razabrati barem sjene, na što je ovaj uvijek niječno odgovarao. Rekao je samo da mu je za dana svjetlije pred očima.

Neko je vrijeme Sheybogan sjedio pognute glave. Činilo se kao da je zaspao. Charly se vratio iz trgovine i misleći da Ben spava zaputi se u kuhinju da pripremi ručak. Malo zatim iz dimnjaka se veselo počeo dizati dim. Charly je kuhao samo za Sheybogana i za sebe. Drugih gostiju nije bilo.

U rano jutro grad je bio pust. Tek se nešto kasnije začulo udaranje u kovačnici. Kad je i to prestalo i u gradu opet zavlada tišina, ujahao je jedan čovjek u grad.

Sheybogan je i dalje sjedio pognute glave. Prepoznao je zveckanje mamuza. Znao je da je stigao Valdes Palacio.

Praveći se da spava, Sheybogan je grozničavo razmišljao o Shamokinu. i nadao se da je ovaj vidio dimni signal ili da ga je barem netko o njemu obavijestio. Bio je ispunjen divljom radošću što će Valdes Palacio dočekati Shamokina baš ovdje u gradu, a ne negdje vani. Čuo je kako je Palacio privezao konja u blizini i zaputio se prema njemu. Zaustavio se u njegovoj neposrednoj blizini.

— No, Sheybogane, jesi li već doručkovao?

— Ne, sad ću.

— Hoće li biti nešto i za mene? — upita ga Palacio s laganim podsmijehom u glasu.

— Hotel nije otvoren — promrmlja Sheybogan. — Otkako nema Julije Corbin, u Santa Barbari nema više hotela.

Valdes Palacio se opet tiho nasmijao.

— Julia te dala lijepo pozdraviti, Sheybogane — reče. — Prije nekoliko dana bio sam u Murillu i tamo posjetio lijepu Juliju. U kući Dolores Santos. Pričao sam joj da sada ti stanuješ u njenom hotelu.

— Palacio, ti si najobičnije pseto i platit ćeš za sve što si učinio. U to možeš biti siguran.

Palacio se opet samo nasmijao i rekao grubo:

— Shamokin! Shamokin! To je za tebe čarobna riječ. I ne samo za tebe. Svi vi čekate na Shamokina. On je za sve vas onaj koji će vas spasiti. A to spašavanje ovisi o novcu koji je dobio prodajom stoke. Svi ste uvjereni da ćete dobiti nešto od toga. Bez obzira na to u kojem obliku. Svi ste uvjereni da će me Shamokin slomiti i pobijediti, da će ponovo naći ljude koji će za njega raditi i boriti se. Ali ja nisam zbog toga dao spaliti njegov ranč. Sheybogane, on će uskoro biti ovdje. Obavijestili su me o tome. Sva-ke minute može biti ovdje. Sâm je. Grad će vidjeti kako se sva njegova snaga i moć pretvaraju u prah i pepeo. I u dim. Dim će se pušiti iz cijevi mog revolvera, razumiješ li, Sheybogane? Došao sam ovamo da ga dočekam i ubijem pred očima svih ljudi ovdje. Svima će tada biti jasno da se Mendoze ne daju slomiti. Oni su neuništivi!

— Dobro, dobro, otmičaru žena!

— Nemoj zaboraviti jedno, Sheybogane — prekine ga Palacio tiho ali odrješito. — Nemoj zaboraviti da te ovdje podnosim iz puke samilosti. Mogao bih te poslati do đavola. Ali što si u stanju raditi tako sljep? Prema tome, ne rugaj se! Julia

Corbir, me zamalo nije ubila. Da sam danas zdrav i brži na koltu nego ikad prije stajalo me nevjerovatno mnogo energije i upornosti. Ovoga mi puša nitko neće pucati u leđa kada se budem borio sa Shamokinom. Sve ćeš čuti. I to da sam ga ubio.

Rekavši to, napusti hotelsku verandu i zaputi se na sredinu ulice. Odavde je mogao vidjeti svakoga tko bi jahao prema gradu.

Tamo daleko, na vrhu jednog udaljenog brežuljka, pojavio se osamljeni jahač.

Palacio ga je odmah prepoznao. Viknu:

— Sheybogane, on dolazi! Tvoj će šef ubrzo biti ovdje!

Okrene se prema Sheyboganu i prestravljeno zastane.

Sheybogan je stajao i u rukama držao kolt. Bio je otkočen i spreman da svakog trena opali.

Palacio zatrese glavom.

— Možda se samo pretvaraš? — upita podozrivo.

— Upravo si zatresao glavom. Imaš crne hlače, zelenu košulju i smeđi kožnati prsluk. Na glavi ti je crni sombrero, ukrašen zlatnom vrpcom i malim perom. Sada se kešiš, jer ti se strah uvukao u kosti i pokušavaš ga na taj način otjerati. Hvataš zrak. No, što kažeš? Da nastavim?

Palacio zatrese glavom.

— Ti zaista vidiš. Samo si izigravao slijepca cijelo to vrijeme. Koliko je vremena prošlo od kada si progledao?

Sheybogan spusti kutove usana, te mu odgovori:

— Ne mnogo. Najprije sam mogao raspoznavati samo sjene. Ali

tada je postepeno bivalo sve bolje. Bilo je to razdoblje puno nada i očaja. Ali posljednjih tjedana sve se naglo popravilo. Vidim čak muhe na tvom opasaču. Sada ću te oboriti, jer Shamokin inače neće imati nikakvih izgleda da izmijeni ovu zemlju, da joj donese dobro. Ako ga i ne bi ubio, već samo ranio, ne biste mu dali mira. Gonili biste ga kao ranjenu zvijer. Palacio, ne smijem ti pružiti nikakvih šansi. Ti si prebrz, a ja nisam dugo vježbao. Možda je tvoja jedina šansa u tome što si brz. Možda mi neće uspjeti da te ubijem.

— To je za mene dobro. Mislim da je to velika šansa za mene — kimne Valdes Palacio — Dugo nisi pucao. Pola godine izgubljenog vremena mnogo je za jednog revolveraša. Prvim metkom sigurno me nećeš pogoditi, a tada ćeš ti biti na redu.

Dok je govorio, glas mu je postajao sve čvršći. Iz toga glasa strujala je neka omamljiva snaga i Sheybogan to osjeti, ali se i dalje samo podrugljivo smješkao.

— Možeš se predati, Palacio — promrmlja Sheybogan.

Palacio se nasmije i pokaže pri tom niz blistavo bijelih zubi.

— Vjerovao si svome Shamokinu. Išao bi za njega do pakla i natrag. Što je tako dobro na tom Shamokinu? Kako to da je čovjek poput tebe spreman umrijeti za njega?

— A da li ću umrijeti, Palacio?

No, ovaj mu nije dao nikakva odgovora. Potegao je svoj lijevi kolt, jer je na toj strani bio brži. Pri tom je noge čvrsto zabio u zemlju kao da je želio postati dio nje same. Bio je čarobnjak u rukovanju oružjem. Bio je jedan od najbržih

revolveraša, ako ne i najbrži od svih. Malo je bilo vjerojatno da bi Shamokin mogao pobijediti u okršaju s njime.

Sheybogan je pucao prvi, jer je njegov kolt bio spreman da puca. No, nije vidio je li metak pogodio cilj, jer je i Valdes Palacio već pucao. Očito je bilo da je gadao mnogo bolje, jer je Sheybogan posrnuo i, ispalivši još nekoliko metaka, pao na jedno koljeno da bi se već slijedećeg trenutka sasvim ispružio na zemlji. Kolt mu je ispao iz ruke. Povratni trzaj posljednjeg ispaljenog metka izbio mu je oružje iz ruke.

Ležao je na rubu hotelske verande. Pogodila su ga dva metka. Skvrčio se od boli i stenjao.

I dalje je gledao u Valdesa Palacija.

Je li se sve to isplatilo? Je li mogao Shamokinu prištedjeti ovu borbu? Je li mogao pogoditi Palacija toliko da ga onesposobi za borbu?

Kroz dim je mogao vidjeti kako Palacio još stoji na sredini ulice. Desna ruka bila mu je na neki čudan način priljubljena uz desnu stranu tijela, kao da je na tom mjestu osjećao bol. Lice mu je bilo iscereno — ali to nije bilo samo zbog boli. Bila je to i ljutnja.

Sheyboganu je jedno bilo jasno: Valdes Palacio je dobio. Pobijedio je, iako je on držao u ruci već otkočen revolver.

Postao je svjestan činjenice da je, izigravajući slijepca, mogao postići jedino to da Palacija ubije s leđa, i to bez upozorenja.

Ali on to nije mogao. Čak ni čovjeka kakav je bio Valdes Palacio nije mogao ubiti s leđa.

Sheybogan pokušao okrenuti glavu prema ulazu u grad, želeći pri tom da vidi Shamokinov dolazak. Ali nije imao sreće. Izgubio je svijest.

Shamokin je lagano ujahao u grad.

Odmah je prepoznao Valdesa Palacija. Znao je da je to on već kod samog ulaska u grad. Čovjeka kakav je Valdes Palacio nije moguće zamijeniti ni s kime.

Sheybogana, koji je nepomično ležao na tlu, nije odmah prepoznao: bio je skvrčen i lice mu se nije vidjelo.

Shamokin je čuo pucnjave. Svaki čovjek u gradu ih je čuo.

No, ulica je bila pusta. Samo je Palacio stajao usred pustog grada. I jedan je čovjek ležao na hotelskoj verandi.

U jednom trenu Shamokin se sjetiti svega što mu je pričao skitnica kraj vatre.

Sheybogan je navodno slijep. A ovaj čovjek koji leži na rubu verande? Nije li to možda...

Shamokin nije dalje razmišljao, već zaustavi konja i pažljivo pogleda naokolo po prozorima i krovovima da se uvjeri ima li gdje skrivenih strijelaca. Oni bi ga onemogućili prije nego što bi njemu uspjelo da ispali jedan jedini metak na Valdesa Palacija. Jer, Mendoze su spremni na sve.

Tada usmjeri pogled prema Valdesu Palaciju koji je još stajao nasred ulice opustjelog grada.

Mendozin revolveraš je držao desnu ruku čudno priljublenu uz tijelo. No, lijeva mu je bila slobodna i spremna da potegne kolt koji je bio spremljen u opasaču.

Kad je Shamokin prišao bliže, mogao je u Valdesovim očima pročitati da ovdje nema nikakve zasjede. Nije bilo skrivenih strijelaca. Bilo mu je jasno da je spreman na poštenu borbu.

Valdes Palacio makne desnicu s rane koju mu je nanio metak kad ga je okrznuo. Vidjela se pocijepana košulja ispod kožnatog prsluka. Vidjele su se i neke tamne mrlje. Bile su to mrlje od krvi. I unutrašnja strana desne ruke bila je krvava.

On je pokaže Shamokinu.

— Tvoj me zamjenik zamalo pogodio — reče. — Imao si dobrog zamjenika, Shamokine. Dobro došao u Santa Barbaru! Je li mnogo novaca spremjeno u torbama ispod tvog sedla?

— Ima ga tamo, a i u pojasu koji nosim na golom tijelu nalazi se određena svota — odgovori mu Shamokin.

Sada je znao da je onaj čovjek na rubu hotelske verande njegov vjeran zamjenik Ben Sheybogan. Ispunilo ga je gorko razočaranje. Žalio ga je. Pred njim je ponovo iskrslalo lice tog šutljivog čovjeka.

— Zar je progledao? Čuo sam da je slijep — reče polagano, čekajući pri tom da Palacio potegne kolt.

— Progledao je prije nekoliko tjedana. Zavaravao me je. Htio me je ubiti prije nego što se ti vratiš. Želio ti je na taj način pružiti šansu u borbi protiv Mendoze. Ali, nije mu uspjelo. Bio ti je vjeran.

Shamokin kimne potvrdno.

Znao je da bez borbe neće moći uspjeti.

Sheybogan je pogođen. Zar je pao uzalud?

Da, bila je to njegova žrtva. Žrtvovao se za dobru stvar, a to mogu samo hrabri i vjerni.

Shamokinovim ostrim očima ne izmakne Palacijeva namjera. Spremao se da potegne.

Shamokin ga tada pokuša preduhitriti. Potegnuo je brzo kolt, ali pri tom nije učinio grešku nastojeći biti brži nego ikad prije u svom životu. Iskustvo mu je govorilo da ne igra na prvi nego na najsigurniji pogodak.

Shamokin je bio brz, nevjerovatno brz.

Ali je Valdes Palacio bio brži. Ili se to samo činilo, jer je Shamokin potezao jedan djelić sekunde dulje.

Kolt Valdesa Palacija opalio je prvi.

Metak je pogodio cilj.

Ali Shamokin gotovo nije zateturao.

Samo jedan djelić sekunde kasnije opalio je i Shamokinov revolver. Stajali su tako blizu jedan drugome da je Shamokin mogao vidjeti rupu od metka u blizini mjesta gdje se nalazilo srce Valdesa Palacija.

Palacio je umro stojeći.

Tek tada se i Shamokin slomi i sruši preko ograde hotelske verande.

Dok je Shamokin ležao preko ograde verande, Sheybogan je na časak došao k svijesti. Dignuo je glavu i pogledao u Shamokina.

— Hej, šefe! — pozdravi ga, te nastavi: — Žao mi je da nisam mogao više učiniti za tebe. No, jedno sam vrijeme bio slijep. Ranč je izgorio. Naši čuvari stoke razišli su se na sve strane. Povelili su sa sobom i konje i stoku. Samo je tvoj zamjenik bio iz svega isključen. Ali..

Nije mogao završiti. S mukom je okrenuo glavu na drugu stranu i tada je ugledao Valdesa Palacija.

— Konačno je i on slomljen. Leži tamo u prašini. Ta je životinja dala silom odvesti Juliju Corbin. Svatko u zemlji zna...

Ponovo je pao u nesvijest.

Shamokin otetura nekoliko kora-ka prema njemu i položi mu ruku na njegovu dugu i gustu kosu. Milovao ga je po glavi kao starog i vjernog druga.

Tada se ogleda, jer opasnost još nije bila prošla. Morao je biti opre-zan.

Spazio je Katy Brown kako dolazi prema hotelu, dok je za njom žurio prema mjestu okršaja i liječnik Alex Henderson. To dvoje bili su prvi ljudi koji su smogli hrabrost da izađu na ulicu. Tužno ih je pogledao. Rana ga je boljela. Bilo je to ujedno sve, što je Valdes Palacio mogao učiniti za Mendozu.

— Najprije se pobrinite za Sheybogana — reče promuklim glasom Docu i Katy Brown. — Ja ću već nekako sam ući u hotel i leći u prvu sobu na koju naiđem. Tamo ću vas pričekati.

Teškom se mukom uspinjao stepenicama verande, zatim stigao do ulaznih vrata i nestao iza njih. Tamo je naišao na Charlyja koji od straha nije mogao izustiti ni jedne riječi.

— Idi pred hotel i pomози im da unesu Sheybogana. Charly — reče Shamokin posljednjom snagom.

Uđe u jednu od soba koje su se nalazile u prizemlju. Zamijetio je da je sve u savršenom radu, iako hotel već dulje vremena nije radio. Charly je sve to uredno održavao,

kao da svakog dana očekuje povrat-ak Julije Corbin.

Skine sa sebe košulju i pogleda ranu. Metak ga je pogodio u desnu stranu, nešto iznad struka. Još je prilično krvario. Potraži ručnik, pokrije njime ranjeno mjesto, pa se sasvim iscrpljen ispruži na krevet.

U glavi mu se vrtjelo. Osjećao je malaksalost u svim udovima.

Najednom se sjeti novca koji se još nalazio u torbama na sedlu. Samo je jedna trećina cijele svote bila pohranjena u pojasu koji se nalazio uz njega.

Razmišljao je bi li ustao i sklonio novac. No, tada ga obuzme neka ravnodušnost i odluči da ne ustane. Jedino je želio malo mira i sna.

XI

Kad su završili sa Sheyboganom, Katy Brown i Doc došli su do njega. Našao se tu i Charly, pa mu Shamokin naredi da unese sedlo i torbe.

Pažljivo su mu previli ranu i dali mu da popije šalicu čaja protiv groznice.

Kad je sve oko njega bilo uređeno, Katy Brown stane uz njegov krevet i reče mu:

— No, Shamokine, i tebe je pogodio! A što sad, veliki čovječe?

On je pogleda u oči i otkri pri tom da one blješte njemu dotad nepoznatim sjajem.

— Na svakoga dođe jednom red. Svatko se jednom nađe na meti, bilo kada. Ali zašto se ti toliko brineš, Katy? Posljednji naš susret nije bio baš veoma uspješan, nismo

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU



se rastali u prijateljstvu. Čekaš li možda na moj konačni poraz?

Ona neodlučno podigne ramena i ugriže se za usnu.

Njena plava kosa bila je sada podignuta i on je mogao zadivljeno promatrati savršenu liniju njenog vrata.

Da, bila je više nego lijepa. Bio je svjestan toga da joj se mora diviti. Ona je to zaslužila. Uspoređivao je Katy s Julijom Corbin. Razmišljao je pri tom kako će malo koristiti Julia imati od toga što je Valdes Palacio konačno mrtav. Tko zna hoće li uopće ikada saznati kako je ovaj pao? Žalio ju je.

Odlučio je, čim ozdravi, otići će u Murillo i dovesti je natrag.

Ponovo pogleda u Katyne oči.

— Nemaš baš mnogo izgleda da se izvučeš — reče mu ona mirnim glasom. — Mendozini ljudi doći će ovamo i htjet će osvetiti svog Valdesa Palacija. Tvoj je ranč razoren. Opljačkat će ti i sav novac. Da ga sakrijem u svoj trezor? Nalazi se u stražnjoj sobi saluna. Imaš li povjerenja u mene? Odgovori mi, Shamokine!

Razmišljao je neko vrijeme prije nego što joj je odgovorio.

— Zašto mi želiš pomoći? — upita je.

Ona na trenutak zatvori oči. Kada ih je ponovo otvorila, čvrsto ga pogleda i reče mu:

— Na samom početku i ja sam te smatrala običnim lovcem na goveda. Nisam vjerovala da želiš ostati ovdje i izgraditi ranč. Ali sad vidim da sam se prevarila. Vratio si se s novcem kao što si i obećao. Sada vjerujem u tvoju želju da pomogneš ljudima ove zemlje. Više ne želiš biti Shamokin, čuveni revolve-

raš, već čovjek koji gradi i stvara umjesto da razara. Mislim da te sada mogu bolje shvatiti. I tvoj zamjenik Ben Sheybogan mnogo mi je toga objasnio i pomogao mi da shvatim. I ja sam našla ovdje mjesto za sebe. Slučajno sam naslijedila salun u ovom bijednom gradiću. I salun je isto tako bijedan kao i ovaj grad. Ali sve se može izmijeniti. Sve bi opet moglo postati lijepo i dobro. To može postati najčišći i najbolji salun na cijelom području. Bila bih tako ponosna na to! Eto, sada znaš zašto ti želim pomoći.

On joj kimne ne skidajući pogleda s nje.

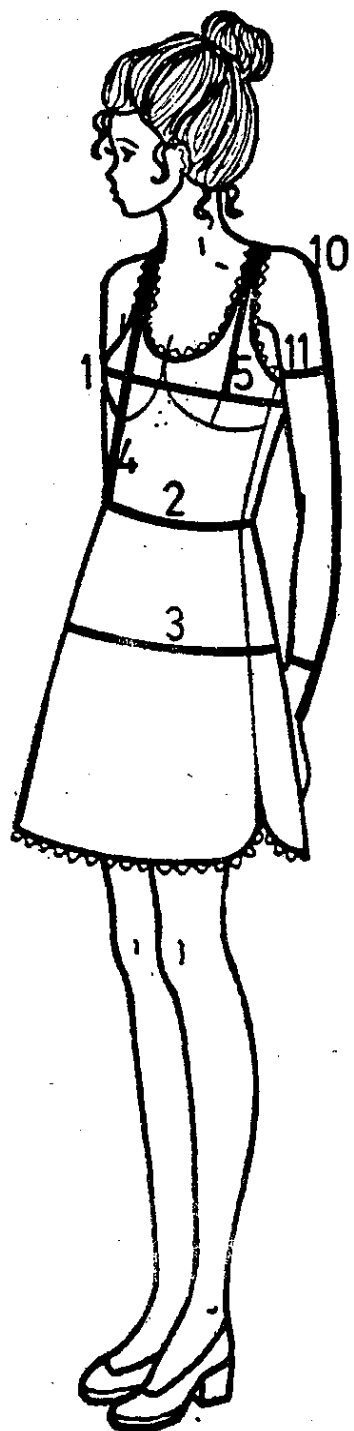
— Svi smo mi bili na neki način skitnice i lopovi — reče joj on. — Svi smo mi tražili za sebe neko mjesto pod suncem, jedan kutak gdje bismo se mogli smiriti, gdje bismo mogli nešto stvoriti. Uzmi moj novac, Katy, ali ga ne stavlja u trezor. Oni će te vjerojatno htjeti prisiliti da ga otvoriš ili će to uraditi sami. Uzmi radije dvije nepromotivne vreće ili dvije velike, čvrsto zatvorene posude, pa ih spusti u bunar u dvorištu. Stavi na to i neko kameenje kako bi sve potonulo. Tamo će novac biti sigurniji nego kod tebe u trezoru. Barem tako dugo dok te neće prisiliti da kažeš gdje je.

— To oni neće moći! — uzvikne ona odlučno.

Nekoliko trenutaka gledali su šutke jedno u drugo.

— Trebaš li još nešto? — upita ga ona, prekinuvši na taj način tišinu.

— Da, još nešto. Charly neka osedla jednog odmornog konja i neka ga dovede iza hotela. Možda ću morati bježati. Ali najprije se moram malo odmoriti. Charly neka



ZA SVAKU ŽENU

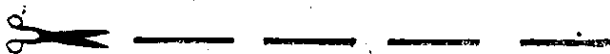
Ako se odlučite:

- da se odijevate onako kako sami želite
- da uštedite novac
- da budete elegantni

sve to, bez ičije pomoći i bez ikakvog predznanja omogućit će vam do sada i najbolja i u Evropi najtiražnija knjiga

KROJENJE I ŠIVANJE

knjigu su napisali najpoznatiji njemački stručnjaci a izdala je poznata ženska revija »NEUE MODE« iz Hamburga.



Kupon narudžbe za knjigu

»KROJENJE I ŠIVANJE«

Naručujem pouzecom — poštom knjigu »Krojenje i šivanje« po cijeni od 70,00 dinara i troškovima poštarine.

Ime i prezime naručioca:

Mjesto stanovanja (poštanski broj):

Ulica i broj:

Kupon narudžbe slati na adresu: Vjesnikova Press Agencija, 41000 Zagreb, Ljubice Gerovac 1.

pazi i čim zamijeti neku opasnost, neka me probudi — reče joj on.

— Sve će biti u redu — odgovori mu ona i krene prema vratima, ali se još jednom okrene i reče: — Oni će te goniti kao ranjenu zvijer. Moraš pokušati naći jake ljude koji će se boriti za tebe. Da se raspitam u salunu? Ponekad dolaze razne skitnice koje traže zaštitu. A ti si veliki čovjek, Shamokine. Uz tebe se svatko može osjećati sigurnim i zaštićenim. Možda još ima ljudi koji su spremni boriti se na pravoj strani?

On umorno potvrdi glavom.

Usnuo je čvrsto i duboko.

Najednom ga nešto naglo probudi. Bio je to Charly. U prvi mah nije znao gdje je ni što se to događa. No, Charly mu tada brzo objasni da mora otići jer su Mendozini ljudi na putu ovamo. Bili su udaljeni još najviše jednu milju od grada.

U sobi je gorjelo svjetlo. Uz Charlyjevu pomoć Shamokin se brzo odjene. Pri tom mu rana počne opet krvariti i boljeti ga. Nije tome obraćao pažnju, već se brzo zaputi, praćen Charlyjem, prema dvorištu gdje ga je čekao osedlani konj. Jedino na što je sada mislio bilo je da što brže uzjaše konja i nestane.

No, to mu nije uspjelo. Bio je slab, jer je izgubio previše krvi. Kad je pokušao dignuti nogu i vinuti se u sedlo, zavrtjelo mu se u glavi i on se u posljednji čas uhvati za uzde, jer bi inače bio pao. Najprije je pomislio da Charly nije dovoljno čvrsto zategnuo remen na sedlu, no već slijedećeg trena osjeti strašan udarac u potiljak i on se bez svijesti sruši na zemlju.

* * *

Kada je došao k svijesti, ležao je u prolazu prema dvorištu. Podigne

pogled i ugleda dva para čizama. Pogleda naviše i spazi lica ljudi koji su stajali uz njega.

Jednoga je odmah prepoznao. Bio je to Jerez de Mendoza, Hurtadov sin. Malo zatim prepozna i drugoga. Bio je to onaj mali revolveraš. S njime se borio kada je Valdes Palacio pogođen u leđa.

Pogledi su im bili uprti u njega.

— Prekasno su te probudili, Shamokine — reče mu Jerez. — Mi smo stigli prije ostalih da ti poželimo dobrodošlicu. Nadali smo se da ćeš nam pasti ravno u ruke. Kad smo ugledali osedlanog konja ovdje u dvorištu, odmah nam je bilo sve jasno. Moraš priznati da trik sa sedlom uopće nije bio tako loš, zar ne?

Shamokin pokuša ustati, no Jerez ga zaustavi udarcem čizme na ranjenu stranu.

— Ostani ležati — reče mu. — Čuli smo da si se vratio s mnogo novaca. Gdje je? Taj novac pripada nama, jer si ga zaradio prodajom naše stoke. Bila je to stoka Mendozinih koja je pasla na Mendozinim pašnjacima. To ti mora jednom postati jasno. Mi, naravno, za tu stoku zahtijevamo sada protuvrijednost. Dakle, gdje je novac?

Shamokin ga samoprijezirno pogleda i dobaci mu kroz zube:

— Idite do đavola!

Promatrajući ga, Shamokin zaključio kako lice Jereza de Mendoze neodoljivo podsjeća na lice nekog mladog španjolskog plemića prikazanog na staroj uljanoj slici, samo što je ovom licu nešto nedostajalo. To nešto bio je izraz časti i dostojanstva.

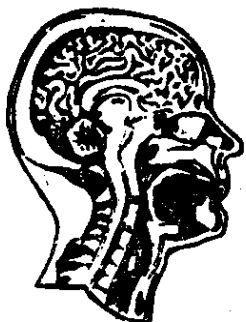
Jerez ga ponovo udari nogom i ponovi pitanje:



**o svemu
što
uzbuđuje**



fokus



— Gdje je novac?

Shamokin se trudio da mu odgovori mirnim i jasnim glasom:

— Na ovaj način to nikada nećeš saznati. Ne, na ovaj način nikada!

Jerez ga htjede ponovo udariti, no mali ga revolveraš zaustavi:

— Stanite, senor! Na ovaj način zaista nećemo ništa saznati, zar ne vidite da će se onesvijestiti ako ga još jednom udarite? I ne zaboravite da to nije običan čovjek. Ovo je Shamokin.

Jerez de Mendoza bio je ljutit, no uvidjevši da mali revolveraš ima pravo, savlada se, naglo se okrene i vikne:

— Hej, Charly! Dođi ovamo!

Charly je došao poslušno do njih.

Jerez Mendoza povuče kolt, te reče:

— Kao što vidiš, Shamokine, spreman sam pucati u ovog momka ovog trena. Da vidimo koliko za tebe vrijedi život jednog čovjeka. Shamokin! Ako on neće biti dovoljan, naći ćemo još ljudi. Ali s njime ćemo započeti. Dakle, želiš li se uvjeriti da li se pretvaram?

Ne, on se nije pretvarao. Bila je to zvijer u ljudskom obliku. Mendozе su izgubili zemlju. Izgubili su zemlju i stoku s ove strane granice. Izgubili su i Valdesa Palacija. On je bio mrtav i ništa više nije ga moglo vratiti u život. Da su mislili ozbiljno, govorilo je i zgarište na mjestu gdje se nekada nalazio Spanish Bit. Shamokin je pročitao u Jerezovim očima da će ubiti jadnoga Charlyja ako ne kaže gdje je novac. Razmislivši o svemu, reče:

— Novac je u bunaru iza saluna. Izvadite ga. No, nemojte biti tako sigurni da će bunarska voda isprati

smrad koji širite oko sebe. Zaudarat ćete i dalje.

Jerez ga udari još jednom i on izgubi svijest.

Kada se osvijestio, ustanovi da se nalazi u nekim kolima koja su se kretala po lošem putu. Tik uz kola kasali su jahači.

Uz njega je u kolima bio i jednostavan lijes. Malo-pomalo postade mu jasno da se u njemu nalazi tijelo Valdesa Palacija.

Osjećao se vrlo loše. Rana ga je boljela i tresla ga groznica. Pitao se zašto ga nisu odmah ubili, već ga vode sa sobom? I sam je odmah našao odgovor na to pitanje: Jerez ga je želio dovesti svome ocu pred noge.

A što će se tada dogoditi?

Kola se najednom zaustaviše. Sunce je pržilo i oni se zaustaviše da bi se u hladu malo odmorili.

Jerez izvadi čuturu i ponudi ga da popije iz nje. Shamokin ga pogleda i upita:

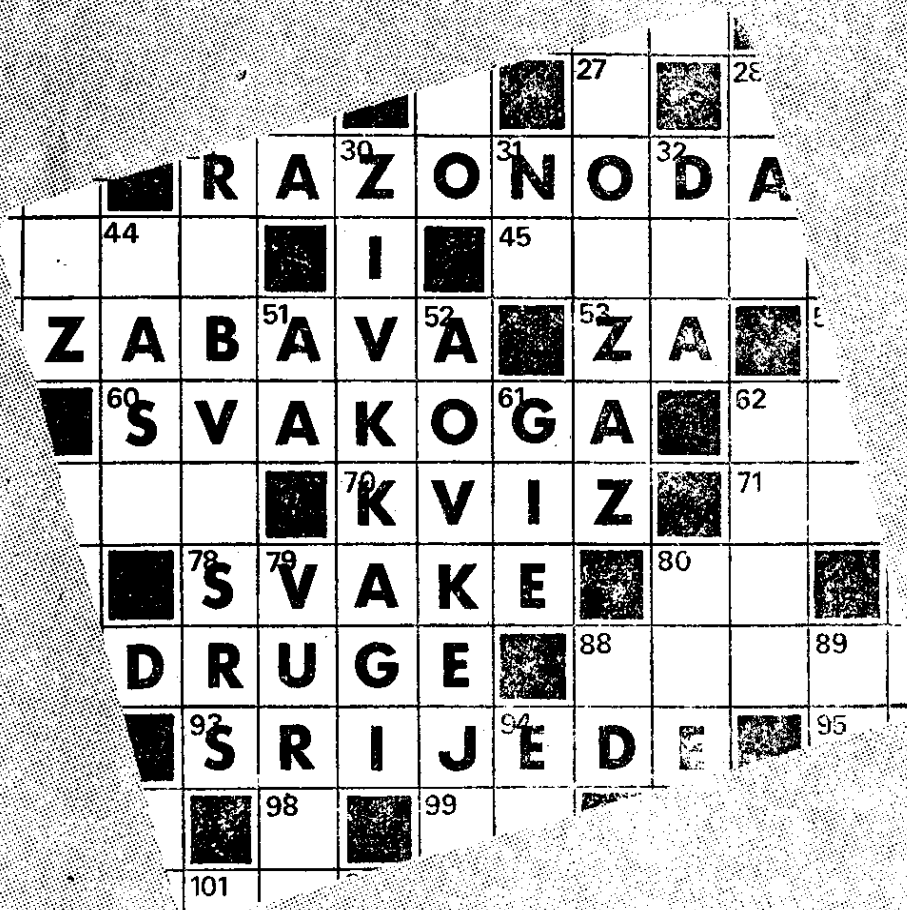
— Zašto to činiš?

No, Jerez se samo smiješio. Na-posljétku mu reče:

— Novac imamo. Ako budeš zdrav, moj će te otac dati objesiti. Zbog krađe. To nikako ne bih želio propustiti. No, prije svega želim te baciti pred noge svog oca.

— I tvoj će otac biti beskrajno ponosan na svog sina — odgovori mu Shamokin podrugljivo.

Uzme čuturu i popije nekoliko gutljaja vode. Dali su mu nešto za jelo. Sve mu je bilo jasno. Jerez nije htio dovesti svome ocu nekog bijednika, već čovjeka koji je djelovao snažno. Hurtado de Mendoza tada će više cijeniti djelo svoga sina.



Shamokinu je to u svakom slučaju odgovaralo, jer i sam je bio svjestan toga da mora sakupiti snagu ako želi nešto poduzeti.

Možda će mu se ipak pružiti neka povoljna prilika prije nego što ga Hurtado dade objesiti.

Odjednom ga obuzme silna znatiželja. Kako će ga Hurtado primiti? I kakav je on uopće?

Uveli su ga u veliko predvorje haciende. Zaustavili su se tri koraka ispred Hurtada de Mendoze. Maknuše ruke sa Shamokina i on je sada stajao sam ispred njega.

Netremice su gledali jedan u drugoga.

Shamokin je jedva stajao. Rana ga je užasno boljela. Sakupio je svu preostalu snagu kako ne bi pokleknuo.

— Dakle, vi ste Shamokin — reče mu Hurtado. — Vi ste čovjek koji mi je želio oteti zemlju i stoku! U što se sada sve to pretvorilo? Što je iz toga nastalo?

Hurtado je govorio naoko ljubaznim glasom, no njegovo je lice odavalo okrutnost i nemilosrdnost.

Shamokin kimne i reče:

— Vi ste dobili. Valdes Palacio je označio moju propast onoga trena kada me je pogodio. Morate mu podići spomenik. Jer, samo njemu možete zahvaliti da vam je uspjelo sve ponovo oteti. Svojim sam novcem mogao unajmiti cijelu vojsku, ali sada je sve gotovo. Izgubio sam. U vašoj sam moći. I gubitak treba znati hrabro podnijeti!

Ali Hurtado zatrese neprimjetno glavom i reče:

— Dat ću te objesiti! Dosad sam dao ubiti svakoga tko mi se pokušao na bilo koji način suprotstaviti.

Ti si mi zadao mnogo briga i jada, Shamokine! Ovo čekanje za mene je predstavljalo velik napor. Ali pošto sam dao uništiti tvoj ranč, pošto se novac koji si zaradio prodajom moje stoke nalazi u mom posjedu, moja je pobjeda potpuna. S Mendozama se više nitko neće upustiti u borbu! Njih više nitko neće pokušati slomiti! Odvedite ga u tamnicu!

Posljednje je riječi uputio svome sinu i malom revolverašu.

Obojica ga uhvatiše ispod ruke, svaki s jedne strane, te ga odvedoše.

Ispod glavne zgrade stare haciende nalazio se velik nadsvodeni podrum. Tu je zaista bila tamnica i Shamokina gurnuše unutra. Bila je opskrbljena raznim napravama i izgledala je kao neko srednjovjekovno mučilište. Shamokin se gorko nasmije i pomisli kako ovi ljudi zapravo i spadaju na neki način u srednji vijek.

Uza zid je bio ležaj pokriven slamom. Znači, Mendoze povremeno dovode ovamo svoje zarobljenike.

Legne na slamu i tek tada osjeti koliko je izmoren.

Prije nego što je usnuo, pomisli kako ga Mendoze neće bolesnoga htjeti objesiti, a dak malo prizdravi, proći će još neko vrijeme. Do tada će se možda naći neki izlaz.

* * *

Tri puna dana ležao je i oporavljao se. Redovito je dobivao hranu i piće. Jedan njihov čovjek dolazio je svakog dana da mu previje ranu.

Taj mu je čovjek bio simpatičan. Ponekad su i razgovarali. Zvao se Pedro Gonzales. Bio je suviše visok

za Meksikanca, a mogao je biti po prilici Shamokinovih godina.

I trećeg je dana došao da pregleda ranu.

Ispred vrata s rešetkama stajala su dva naoružana čuvara.

Pedro Gonzales priđe Shamokinu i obrati mu se na engleskom jeziku, pri čemu se osjećao jak teksaški naglasak:

— Oni ne razumiju vaš jezik — reče i pogleda u čuvere. — Želim ti isporučiti pozdrave od žene koja je kod vas u gradu vodila hotel. Pazi, ne spominji nikakvih imena! To bi ovi vani mogli razumjeti.

Shamokinu je bilo poznato što se dogodilo s Julijom. Znao je da se nalazi u Murillu kod Dolores Santos i da to nije daleko odavde.

— Kako joj je? — upita Pedra.

No, znao je da je to glupo pitanje jer je njen zatvor bio mnogo gori od ovoga u kojem se on nalazio.

— Obradovala se smrti čovjeka koji te je ranio — odgovori mu Pedro Gonzales.

— Da li se i ti raduješ? — upita ga Shamokin oprezno.

Ovaj se nasmiješi i reče:

— Malo. Možda mu nisam želio baš smrt, ali sada ga više nema. Žena o kojoj govorim bila je u kući Dolores Santos određena samo za njega. No, sada će ona pripasti meni. Razumiješ li? Lijepa je. Rado bih je odveo u neku drugu zemlju. Mnogo mi je toga obećala ako ti omogućim da pobjegneš. Moram dobro razmisliti. Još ne znam sigurno da li je na to navodi ljubav prema tebi ili mržnja prema Mendози. A to nije baš svejedno, zar ne?

— Mislim da te razumijem — reče mu Shamokin. — Ne želim te

nagovarati da učiniš nešto protiv svoje volje. Odluči sam. Ona bi ti vjerojatno bila zahvalna već i samim time ako je izbaviš iz one kuće i povedeš je u novi život.

Obojica su zašutjela.

Pedro Gonzales je pažljivo uređio Shamokinovu ranu i na odlasku mu se još jednom obratio:

— Obavijestit ću Hurtada da ti je već mnogo bolje. Mislim da će te za tri dana objesiti.

Kad ga je ovaj napustio, Shamokin se najednom počeo nadati. Mislio je na Juliju Corbin i na nevolju u kojoj se i ona sama našla. Pokušavala mu je pomoći na jedini mogući način.

Shamokinu je bilo jasno da su Mendozini ljudi bili stalni gosti u kući Dolores Santos, te su tamo od djevojaka koješta mogli saznati, a i sami su im mnogo toga pričali. Na taj je način Julia Corbin mogla sve saznati.

Ponuda, koju je Julia Corbin dala Pedru Gonzalesu, bila je jasna, a istovremeno i jedino rješenje za spas. Pitanje je bilo samo što će Pedro Gonzales učiniti? Je li dovoljno voli Juliju da je spreman čak na to da se izloži takvoj opasnosti kao što bi bila pomoć pri Shamokinovu bijegu? Je li Julia posjeduje takvu moć nad njim? Julia Corbin je bila u stanju mnogo toga izvesti jer je njena najveća želja bila uništiti Mendozu. Ako on bude na slobodi, Mendozu će sasvim sigurno biti pobijediti.

Zatvoren u četiri zida tamnice, Shamokin nije mogao odrediti je li dan ili noć. Tamo dolje uvijek je bilo mračno.

U prostoriji ispred ćelije uvijek se nalazio jedan čuvar. Ponekad su naokolo bježali miševi i štakori i tada bi se čuvar dao u potjeru za njima. U podrumskim prostorijama bilo je i spremište za hranu. Povremeno se mogao osjetiti lagani propuh, što je značilo da se naokolo nalaze neki otvori. Kadšto je Shamokin kroz te otvore mogao uhvatiti i dijelove razgovora koji su se vodili u gornjim prostorijama. U ćeliji se isto tako nalazio jedan otvor za dovod zraka.

Mnogo je vremena već prošlo od odlaska Pedra Gonzalesa kad li Shamokin začuje u otvoru koji je bio u njegovoj ćeliji neki čudan šum. Polagano je sjeo i stao pažljivo gledati kroz rešetke u čuvara. Taj je sjedio za stolom, a glava mu je bila zaronjena u ruke. Činilo se da spava.

Iz otvora na stopu stao se spuštati neki predmet. Shamokin pažljivo je pogleda i ustanovi da je riječ o koltu koji se spuštao privezan o neku vrpцу.

Netko tko mu je želio pomoći do-
dao mu je na taj način oružje, a taj netko mogao je biti samo Pedro Gonzales.

Shamokin je znao da je Gonzales o svemu razmislio, pa je donio odluku o tome što treba učiniti. Vjerovao je u obećanje koje mu je dala Julia Corbin.

Shamokin uzme kolt u ruke, tri puta povuče za konopac i ovaj nestane natrag u rupi.

Ali, oružje nije bilo napunjeno.

Shamokin pride rešetkama, stavi cijev revolvera između njih i pozove čuvara koji je spavao:

— Hej, amigo! Probudi se!

Ovaj naglo ustane, a Shamokin ga pozove da pride bliže.

— Pogledaj! Tu leži štakor velik poput mačke. Ubij ga!

Čuvar zaista uzme sa stola pušku, pride bliže vratima i upita:

— Gdje je štakor?

— Ovdje! — odgovori mu Shamokin i pritisne cijev revolvera u njegov trbuh. — Dodaj mi pušku i uzmi ključeve, te otključaj vrata. Pazi kako se ponašaš, jer inače ću pucati!

Čuvar ga poslušao, preda mu pušku i otključa vrata.

— Tako — reče mu Shamokin — A sada mi pokaži cijeli podrum, prijatelju!

XII

Hurtado ispije vino i ustane. U kaminu je gorjela vatra. Noći su ovdje bile hladne.

Onda kimne sinu, te mu reče:

— Idem na počinak, Jerez, i ne bih želio da sada odeš u Murillo i tamo tratiš vrijeme u kući Dolores Santos. Želio bih da sutra rano ujutro odeš preko granice i urediš sve ono što je Shamokin tada...

— Najprije bih želio vidjeti kako visi, a tek tada ću otići tamo i ljudima objasniti da sva ona zemlja pripada porodici Mendoza — bunio se Jerez.

Njegov je otac još nešto želio reći kadli u prostoriju uđe čovjek zaogrnut velikim pončom i s velikim šeširrom na glavi, tako da ga nisu odmah prepoznali.



Ali kad je ovaj maknuo šešir s glave, odmah ga prepoznaše. Bio je to Shamokin.

Obojica su stali kao ukopani. Bili su nenaoružani.

Jerez de Mendoza stade psovati, dok mu je otac i dalje nepomično i nijemo stajao. Tada mahne rukom prema Jerezu, dajući mu time znak da ušuti.

— Želim svoj novac — reče Shamokin. — Želim da mi se vrati moj novac. Nemate mnogo vremena, ono ne radi za vas. Novac ovamo! Dolje u podrumu je zapaljen potpaljač. Barut će se razletjeti kao mjehur od sapunice. Ispraznit će se sve bačve pune vina i rakije. Kad nastupi eksplozija, sve će se pretvoriti u plamen. Dopustit ću vam da ugasite fitilj tek tada kada budem imao svoj novac. Požurite!

— On laže! Samo nas plaši! — kriknuo je Jerez.

Ali Hurtado je i dalje gledao u Shamokina, te zaniječe glavom i reče:

— On ne laže, sine. On će nas sve dići u zrak. Hajdemo! Kod nas su spremjene i tuđe zalihe baruta i municije.

To reče i krene.

Sin ga je slijedio, držeći se pri tom veoma ukočeno i nadmeno.

Shamokin je išao za njima s uperenim koltom koji je već odavno bio napunjen.

Kad su stigli u radnu sobu Hurtada, ovaj otvori starinsku blagajnu. Novac je još bio u torbama i pojasu. Shamokin sam sve izvadi i prebaci preko leđa. Bio je tu i njegov stari kolt koji on isto tako odmah uzme i zatakne za opasač.

— Sada morate požuriti — obrati se on ocu i sinu. — I ne zovite svoje ljude. Većina ih je u Murillu. Tamo je i mali revolveraš, a ni Gonzalesa nema ovdje. Nekoliko sam ljudi morao oboriti, jer su mi pravili poteškoće oko osedlavanja konja. Požurite u podrum. Mislim da imate vremena manje od jedne minute.

Ovi se dadoše u bijeg, dok je Shamokin napustio kuću i vani se popeo na konja koji ga je tu spreman čekao.

Nekoliko ljudi stajalo je naokolo. Bili su to samo radnici sa haciende i čekali su da vide što će se dogoditi.

Ogleda se još jednom i napusti to prokletu mjesto.

Kada je bio dovoljno daleko, stane, okrene se i ustanovi da je hacienda još na svome mjestu. Znači, stigli su ugasiti fitilj.

A to su zaista i učinili. Kada je opasnost prošla, Jerez bijesno poviče:

— Skupit ću stotinu ljudi i udariti na njega! Gonit ću ga na kraj svijeta, a tada ću ti donijeti njegovo mrtvo tijelo, oče!

Ali Hurtado de Mendoza samo zatrese glavom, te mu reče:

— Nikamo nećeš ići, sine! Pustit ćeš ga da odjaše u miru.

Jerez Mendoza zapanjeno zastane. Mislio je da nije dobro čuo.

— Ne gledaj me tako, sine — nastavi Hurtado. — Još sam sasvim normalan. Ali ja sam vidio Shamokina. Gledao sam ga u oči i u njima pročitao da će nas on uvijek iznova pokušati slomiti, a to će mu i uspjeti. Mogao nas je već sada uništiti, samo da je htio. Jerez, ako se još samo jednom s njime upustimo u

borbu, bit će to naš kraj. Siguran sam u to. Zbog toga ga ostavi na miru. Poštivat ćemo granicu. On je Shamokin. To nemoj zaboraviti, a ja ne bih želio da Mendoze izumru. Jesi li me razumio, sine?

Jerez je još zurio u oca. No, tada i sam osjeti strah i odjednom mu postade jasno sve što mu je otac govorio, te prošapće:

— Da, takav je Shamokin.

• • •

Shamokin je sreo Juliju Corbin i Pedra Gonzalesa na putu prema Santa Barbari. Sustigao ih je jer su bili u prednosti samo nekoliko milja.

Našli su se kraj jednog malog jezera. Na istoku se osvijetlilo nebo i sve je bilo obasjano prvim jutarnjim sunčevim zrakama.

Shamokin baci kratak pogled na Pedra Gonzalesa; ovaj se smješкао, ali je ipak za svaki slučaj držao ruku na dršci revolvera. Onda se okrene Juliji.

Ona se lagano nasmiješi. Bila je potpuno sabrana, moglo bi se reći čak hladna. Na njoj se nije vidjelo da je tek prije nekoliko sati Pedro

Gonzales došao u onaj bordel i odanle je spasio.

To nije odavala ni njena odjeća, a niti se to moglo zaključiti po njenom ponašanju.

— Odlazimo tamo gdje ćemo biti sigurni od Mendozá. Jesi li ih ubio, Shamokine? Jesu li mrtvi? — upita ga ona promuklim glasom.

— Nisu — odgovori joj on. — Dao sam im priliku da odluče. Ne znam još što su odlučili. Ako me ne ostave na miru, uskoro će svi biti mrtvi. Trebate li novaca, Julia? Želiš li da od tebe otkupim hotel?

Jedan kratak tren gledala je u Pedra Gonzalesa, ispitujući ga pogledom.

Onda reče:

— Da, potreban mi je novac. Trebam dvije tisuće dolara. Daj mi ih i idi svojim putem Shamokine. Nas dvoje nikad ne bismo mogli živjeti zajedno.

On samo kimne.

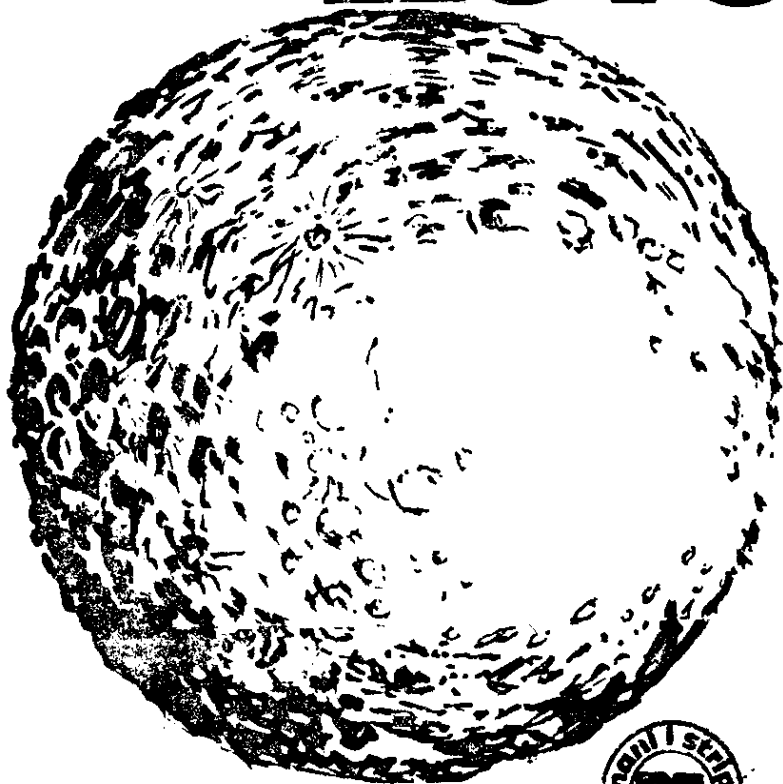
Uskoro je ostao sâm.

Imao je mnogo posla u Santa Barbari i na svojim pašnjacima.

A tu je bila i Katy Brown koja je željela imati najbolji salun u cijeloj okolici.

KRAJ

ново!



BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

10d

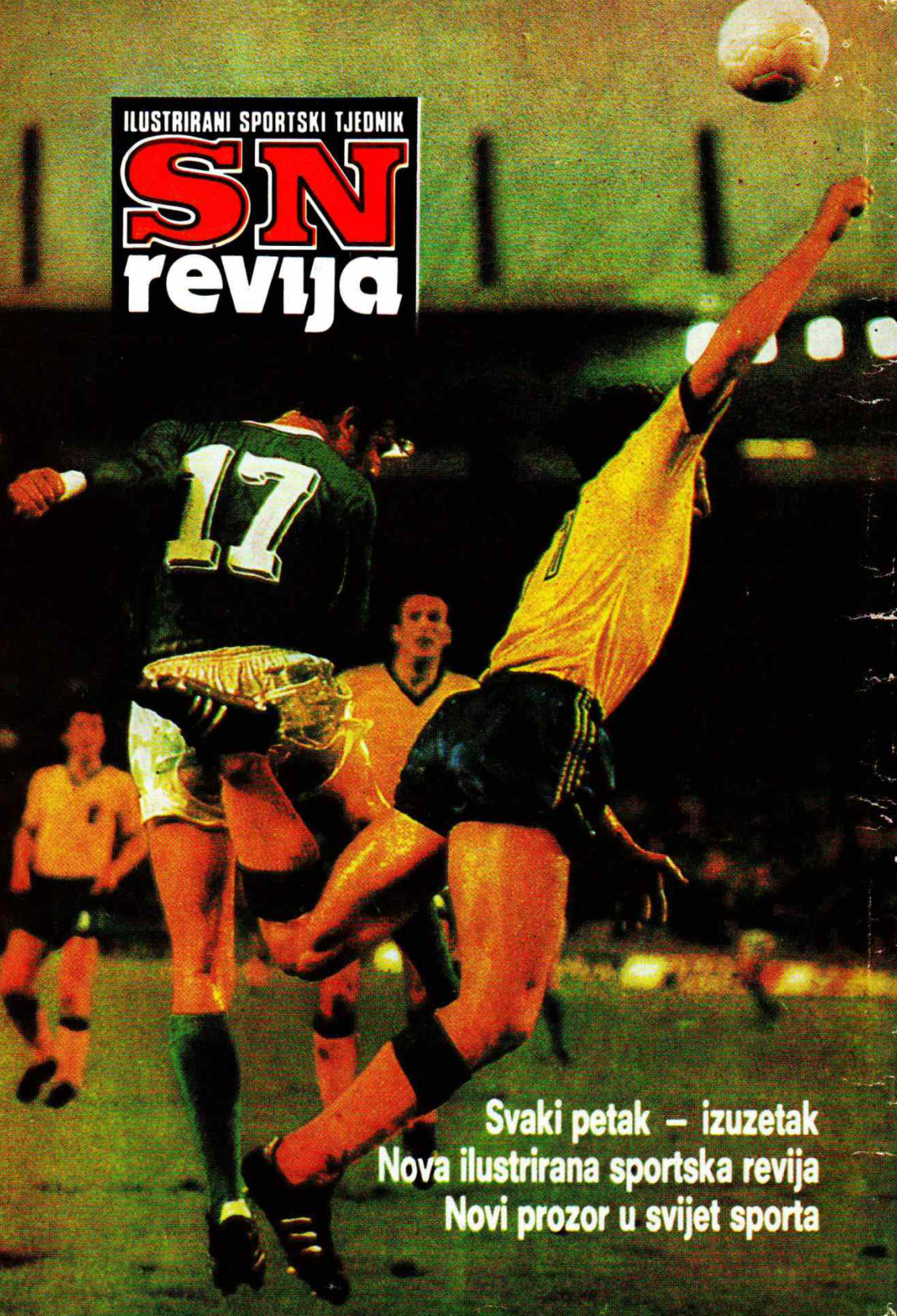
SIRIS

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

117. Marshall Grover: **TREĆA PLJACKA**
118. J. T. Edson: **VRIJEME OBRACUNA**
119. U. H. Wilken: **NA ZMIJSKOJ RIJECI**
120. J. H. Edson: **U SUSRET BORBI**
121. Matt Chisholm: **TRAGOM BARUTA**
122. Scott F. Scott: **NESTALA KOČIJA**
123. Louis L'Amour: **NEUSTRASIVI BORAC**
124. H. S. Sharon: **TVRDOGLAVI ŠERIF**
125. Jonny Pegg: **BEZIMENI BORAC**
126. L. L. Foreman: **GRINGO**
127. G. F. Unger: **KILRANOVA BORBA**
128. Frederick H. Christian: **SUDDEN ISTRAZITELJ**
129. Matt Chisholm: **MCALLISTER U POGIBELJI**
130. Louis L'Amour: **OBRACUN KOD ŽUTOG BRDA**
131. G. F. Unger: **TRAG VODI U PAKAO**
132. Matt Chisholm: **LEGENDA O MCALISTERU**
133. Louis L'Amour: **USAMLJENI**
134. G. F. Unger: **BIJEG IZ STUPICE**
135. Thorne Douglas: **TKO DA VIŠE**
136. Louis L'Amour: **SREBRNI KANJON**
137. Frank Gruber: **JAHACI ZORE**
138. Louis L'Amour: **CONAGHER**
139. G. F. Unger: **TEKSAŠKI SILNIK**
140. Louis L'Amour: **UZARENA BRDA**
141. G. F. Unger: **ODMETNIK**
142. Robert Ullman: **SMRT PROKLETNICIMA**
143. Louis L'Amour: **ZACARANI KRUG**
144. H. S. Sharon: **SIN OCAJNIKA**
145. Louis L'Amour: **ŽIVOT ZA ZLATO**
146. Rey Haves: **GRINGOSI UMIRU U ČIZMAMA**
147. Louis L'Amour: **STAZA KIOWA**
148. H. S. Sharon: **USAMLJENI OSVETNIK**
149. Louis L'Amour: **KILRONE**
150. Frederick H. Christian: **SUDDEN VRACA UDARAC**
151. H. S. Sharon: **PRERIJSKI VUCI**
152. Matt Chisholm: **BORBA ZA ŽIVOT**
153. G. F. Unger: **CRNE SJENE**
154. Matt Chisholm: **POTJERA KROZ PUSTINJU**
155. H. S. Sharon: **ZLATO U KLANCU SMRTI**
156. Louis L'Amour: **PUTOVANJE NA ZAPAD**
157. Matt Chisholm: **MCALISTEROVA OSVETA**
158. Louis L'Amour: **OSVETNIK**
159. U. H. Wilken: **KORACI U SMRT**
160. Matt Chisholm: **BORAC ZA MIR**
161. G. F. Unger: **PROGNANICI**
162. Peter Dawson: **ZAMKA SE ZATVARA**
163. G. F. Unger: **BRZI REVOLVERAŠI**

U PRIPREMI:

164. G. F. Unger: **»TIGRICA«**



ILUSTRIRANI SPORTSKI TJEDNIK

SN revija

Svaki petak – izuzetak
Nova ilustrirana sportska revija
Novi prozor u svijet sporta